

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ของ

เทศบาลตำบลท่าเกษม

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒

โดย

ศูนย์ประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

เทศบาลตำบลท่าเกษม

อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

คำนำ

ตามที่รัฐบาลกำหนดให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวาระสำคัญของชาติที่ทุกหน่วยงานจะต้องให้ความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหานี้ให้เบาบางลงจนหมดสิ้นโดยเร็ว ซึ่งการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่จะสำเร็จ หากมีการปฏิบัติโดย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบที่ใกล้ชิดกับประชาชน และมีกลไกการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ ในการนี้ศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ศอ.ปส. ได้มีคำสั่งที่ ๔/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เรื่อง จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (ศปส.อปท.) กำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ และการแต่งตั้ง ไว้สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของ ศปส. อปท. ให้จัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตลอดจนการดำเนินการและประสานงานให้เกิดผลการปฏิบัติตามแผน

นอกจากนั้นใน Roadmap การเฝ้าระวังและสร้างความยั่งยืนในการเอาชนะยาเสพติด กำหนดให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในยุทธศาสตร์ด้าน Demand ยุทธศาสตร์ด้าน Potential Demand และยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้เล็งเห็นความสำคัญขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการ ดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

การแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นเรื่อง que ทุกฝ่ายในชาติต้องร่วมกันดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง และกล้า เผชิญกับปัญหา ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นหน่วยงานหลักในพื้นที่ที่จะดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้บรรลุเป้าหมายและสร้างความยั่งยืนในการดำเนินการ คณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดเทศบาลตำบลท่าเกษม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดของเทศบาลตำบลท่าเกษม ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดเทศบาลตำบลท่าเกษม และประชาชนในพื้นที่ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

ศูนย์ประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

เทศบาลตำบลท่าเกษม

สารบัญ

	หน้า
การประเมินสถานการณ์ปัญหายาเสพติด	๑
ประวัติความเป็นมา	๓/
สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานสำคัญของท้องถิ่น	๖
สถานการณ์ปัญหายาเสพติด	๑๐
ผลการดำเนินงานในปี ที่ผ่านมาของ ศปส.ทต.ท่าเกษม	๑๐
วัตถุประสงค์	๑๑
เป้าหมายรวม	๑๑
การกำหนดแผนงานโครงการ กิจกรรม	๑๒
การติดตามและประเมินผล	๑๒
บัญชีแผนงาน โครงการ	๑๓-๑๙

การประเมินสถานการณ์ปัญหายาเสพติด

๑.สถานการณ์ยาเสพติดนอกประเทศ

๑.๑ สถานการณ์ยาเสพติดโลก

สถานการณ์ยาเสพติดโลก จากรายงาน World Drug Report ๒๐๑๗ของสำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United NationsOffice on Drugs and Crime : UNODC) พบว่ายาเสพติดมีการแพร่กระจายไปทั่วโลก พื้นที่ที่พบการแพร่ระบาดมากที่สุดจะอยู่บริเวณประเทศในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และทวีปยุโรป นอกจากนี้ยังพบในแถบประเทศออสเตรเลียอีกด้วย ในปี ค.ศ.๒๐๑๕ พบว่ามีผู้ใช้ยาเสพติดทั่วโลก ๒๕๕ ล้านคน คิดเป็น ๕.๓% ของประชากรโลก ซึ่งยังเป็นอัตราคงที่สถิติการบำบัดรักษาทั่วโลก พบว่า กัญชา เป็นตัวยาที่มีผู้เข้าบำบัดรักษามากที่สุด ๓๙% รองลงมาคือกลุ่มฝิ่นและอนุพันธ์ของฝิ่น ๓๓% กลุ่มโคเคนและกลุ่มยาเสพติดสังเคราะห์ที่มีส่วนผสมของแอมเฟตามีน (Amphetamine –type stimulants : ATS) มีสัดส่วนเท่ากันคือ ๑๐%

ตลาดยาเสพติดสังเคราะห์ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะยาเสพติดสังเคราะห์ที่มีส่วนผสมของแอมเฟตามีน (Amphetamine –type stimulants : ATS) ได้แก่ ยาบ้า ไอซ์ และ เอ็กซ์ตาซี (MDMA) รวมไปถึงสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทชนิดใหม่ (New Psychoactive Substances : NPS) ที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยในช่วงปี ค.ศ.๒๐๐๙ –๒๐๑๖ พบ NPS

ทั้งหมด ๗๓๙ ชนิด จาก ๑๐๖ ประเทศทั่วโลก ตลาดของยาเสพติดกลุ่ม ATS ขยายตัวขึ้นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีเป้าหมายไปที่อเมริกาเหนือ เอเชียตะวันตกเฉียงใต้ และบางพื้นที่ในยุโรป

ยาเสพติดที่มาจากพืช โคเคนมีการขยายตัวของตลาด มีอัตราการค้า การใช้ และการผลิตเพิ่มมากขึ้นทั่วโลก ขณะที่การปลูกต้นโคเคนมีเพิ่มมากขึ้นในช่วงปี ๒๐๑๓ - ๒๐๑๕ โดยหลักจะพบในประเทศโคลัมเบียจากการรายงานการสำรวจ Opium Survey ๒๐๑๗ ของ UNODC พบว่า พื้นที่ปลูกฝิ่นแหล่งใหญ่ที่สุดของโลกยังคงเป็นประเทศอัฟกานิสถาน มีพื้นที่ปลูกฝิ่นเพิ่มขึ้น ๖๓% จากเดิมในปี ค.ศ. ๒๐๑๖ มีพื้นที่ปลูกฝิ่น ๒๐๑,๐๐๐ เฮกตาร์ (Hectare) เพิ่มขึ้นเป็น ๓๒๘,๐๐๐ เฮกตาร์ (Hectare) ในปี ค.ศ. ๒๐๑๗ รองลงมาคือประเทศเมียนมาที่มีพื้นที่ปลูกฝิ่นลดลง ๒๕% จากเดิมในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ มีพื้นที่ปลูกฝิ่น ๕๕,๕๐๐ เฮกตาร์ (Hectare) ลดลงเหลือ ๔๑,๐๐๐ เฮกตาร์ (Hectare) ในปี ค.ศ. ๒๐๑๗

อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีสัดส่วน ๓๕% ของคดีอาชญากรรมทั้งหมด โดยผลการสำรวจของสำนักงานตำรวจยุโรป (European Police Office -Europol) พบว่า อาชญากรรมทางยาเสพติดมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ำมนุษย์ การปลอมแปลงสินค้า การขนส่งผู้อพยพและการค้าอาวุธ

รูปแบบการลักลอบลำเลียงยาเสพติดทั่วโลก ในปัจจุบัน พบว่า เกือบทุกประเทศมีการลักลอบขนส่งเกือบทุกช่องทาง ทั้งทางบก อากาศ และน้ำ โดยพบมากขึ้นในบริเวณท่าอากาศยาน ท่าเรือขนส่งสินค้าทางทะเล และไปรษณีย์ โดยซุกซ่อนมากับเรือขนส่งสินค้า และเครื่องบินพาณิชย์ ในรูปแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น อาหาร เครื่องสำอาง โทรศัพท์ เพื่อเป็นของขวัญเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ยังพบยาเสพติดซุกซ่อนมากับแผ่นไม้กระดานในโกดังเก็บสินค้า เครื่องกรองน้ำโดยส่งไปทางไปรษณีย์ ซุกซ่อนในขวดน้ำชาเขียว และถังปูนปลาสเตอร์ เป็นต้น

๑.๒ สถานการณ์ยาเสพติดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

More Precursor More Drug ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลกคือพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ที่ตั้งของแหล่งผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีกองกำลังติดอาวุธในประเทศเมียนมา บริเวณชายแดนเมียนมา-จีน และชายแดนเมียนมา-ภาคเหนือของไทย นอกจากนั้นแล้วยังมีพื้นที่ติดกับประเทศที่เป็นแหล่งของสารตั้งต้นและสารเคมีที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการผลิตยาเสพติดได้ด้วย ที่สำคัญได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศอินเดีย

ปัจจุบันกลุ่มขบวนการผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ยังคงพยายามจัดหาสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดได้อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าในช่วงที่ผ่านมาจะมีการดำเนินงานอย่างเข้มข้นของประเทศสมาชิก ภายใต้โครงการแม่น้ำโขงปลอดภัย ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ - ปัจจุบัน สามารถตรวจยึดสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ไปแล้ว รวม ๑,๑๒๔ ตัน ซึ่งส่วนใหญ่ถูกตรวจยึดได้ในประเทศเมียนมา อย่างไรก็ตามแม้จะมีการสกัดกั้นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ผิดกฎหมาย แต่กลุ่มผู้ผลิตมีความพยายามที่จะหาสารเคมีที่ยังไม่ถูกควบคุม มาสกัดเป็นสารตั้งต้นแทน

ยาเสพติดสำคัญที่มีการผลิตจากแหล่งผลิตสามเหลี่ยมทองคำ ได้แก่ ยาบ้า ไอซ์ และเฮโรอีนซึ่งส่งออกไปยังตลาดทั้งในและนอกภูมิภาคได้อย่างต่อเนื่อง ยาบ้า ตลาดหลักยังอยู่ที่ประเทศไทยและบังคลาเทศเห็นได้จากการจับกุมยาบ้าปริมาณมากได้อย่างต่อเนื่องบริเวณชายแดนภาคเหนือและตอนในของประเทศไทย รวมทั้งบริเวณรัฐยะไข่ชายแดนเมียนมา-บังคลาเทศ ไอซ์

เฮโรอีน มีแนวโน้มการส่งออกไปสู่กลุ่มประเทศนอกภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงมากขึ้น โดยล าเลียงผ่านไทย ลาว เวียดนาม กัมพูชา และมาเลเซียส่วน คีตามีน เป็นยาเสพติดอีกชนิดหนึ่งที่ปรากฏข่าวสารว่ามีการผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ

นอกจากนี้ยังพบว่าหลายประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา ไทย และ มาเลเซีย ถูกกลุ่มเครือข่ายยาเสพติดข้ามชาติ ที่ใช้ไทยเป็นฐานเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการจัดหา ล าเลียงผ่านยาเสพติด และฟอกเงิน ไปยังประเทศอื่นๆ ทั้งในและนอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการรวมกลุ่มประเทศในอาเซียน มีความเชื่อมโยงการคมนาคม รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้อุตสาหกรรมการค้ายาเสพติดได้ง่ายขึ้น

การแพร่ระบาดของยาเสพติด พบ ผู้เข้าบำบัดเมทแอมเฟตามีนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สูงสุดถึง ๘๐% รองลงมา คือ เฮโรอีน กัญชา และฝิ่น รวมทั้งสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทชนิดใหม่ (NPS) ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนและปริมาณ

๒.สถานการณ์ในประเทศ

๒.๑ สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติดที่ลักลอบล าเลียงนำเข้ามาในประเทศไทยโดยเฉพาะยาบ้า เฮโรอีน และ ไอซ์ ส่วนใหญ่มาจากแหล่งผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ สำหรับกัญชาลักลอบนำเข้ามาจาก สปป.ลาว และโคเคน มาจากทวีป อเมริกาใต้ โดยยาบ้า เป็นตัวยาที่แพร่ระบาดหลักในประเทศ ขณะที่ไอซ์ เฮโรอีน และกัญชาส่วนใหญ่ ล าเลียงผ่านไทยไปยัง ประเทศที่สามเห็นได้จากการจับกุมไอซ์ เฮโรอีน และกัญชาในปริมาณมาก ซึ่งพบความเชื่อมโยงกับเครือข่ายการค้ายาเสพติดข้าม ชาติทั้งในและนอกภูมิภาคอาเซียน

ยาเสพติดที่ลักลอบล าเลียงนำเข้าประเทศไทย ที่ผ่านมามีส่วนใหญ่มักลักลอบนำเข้าทางพื้นที่ภาคเหนือแต่ในช่วงนี้พบ แนวโน้มการลักลอบนำเข้าทางพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มขึ้นโดยแบ่งเป็นรายตัวยา ดังนี้

ยาบ้า ไอซ์ และเฮโรอีนยังคงถูกลักลอบนำเข้าด้านพื้นที่ภาคเหนือเป็นหลัก โดยเฉพาะด้าน จ.เชียงราย (อ.แม่ฟ้าหลวง อ. แม่สาย อ.เชียงแสน อ.เวียงแก่น) และ จ.เชียงใหม่ (อ.เชียงดาว อ.ฝาง อ.แม่อาย) รองลงมาเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ด้าน จ.เลย (อ.ปากชม อ.เชียงคาน) จ.หนองคาย (อ.สังคม) จ.นครพนม (อ.บ้านแพง อ.ท่าอุเทน) ขณะที่พื้นที่ชายแดนด้านอื่นๆ เช่น ด้าน จ.อุบลราชธานี (อ.เขมราฐ) ด้านจ.กาญจนบุรี (อ.สังขละบุรี) และ จ.ประจวบคีรีขันธ์ (ด่านสิงขร) พบมีความพยายาม ลักลอบนำเข้ายาบ้าบ่อยครั้งและมีปริมาณที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ กัญชาถูกลักลอบนำเข้าทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นหลักส่วนใหญ่ ถูกลักลอบล าเลียงเข้าทางด้าน จ.นครพนม (อ.ท่าอุเทน) จ.บึงกาฬ (อ.ปากคาด) และ จ.หนองคาย (อ.สังคม)โคเคน จากทวีป อเมริกาใต้ กลุ่มขบวนการค้าแอฟริกันตะวันตกยังคงลักลอบนำเข้าทางท่าอากาศยานนานาชาติของประเทศเป็นหลัก จากความ เข้มงวดในการตรวจสอบ กลุ่มผู้ล าเลียงใช้วิธีการล าเลียงไปลงที่ท่าอากาศยานของประเทศเพื่อนบ้านและลักลอบนำเข้าทางด้าน ชายแดนทางบกแทน เอ็กซ์ตาซีหรือยาอี กลุ่มการค้าในประเทศที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยี หรือเคยไปพักอาศัยอยู่ในต่างประเทศ จัดหาเอ็กซ์ตาซีหรือยาอีจากประเทศแถบทวีปยุโรป ติดต่อบริษัทผ่านช่องทางเว็บไซต์มืดกฎหมาย (Dark Web) หรือสื่อสังคม ออนไลน์ และจัดส่งผ่านพัสดุไปรษณีย์ระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังพบกลุ่มแอฟริกันตะวันตกเริ่มมีการจัดหาเอ็กซ์ตาซีเข้ามา จำหน่ายในประเทศนอกจากการจัดหาโคเคน คีตามีน ในรูปของผลิตภัณฑ์ในลักษณะเหมือนกับบรรจุไอซ์ถูกลักลอบนำ เข้าทางภาคเหนือของไทยเป็นหลัก ก่อนที่ผู้จำหน่ายจะ มาแบ่งใส่ถุงย่อยจำหน่ายเป็นแบบปลีกหรือแปรสภาพผสมน้ำบรรจุ ในขวดก่อนจำหน่ายให้ผู้เสพต่อไป ใบกระท่อมแพร่ระบาดในพื้นที่ภาคใต้ของไทยเป็นหลัก ผู้เสพนิยม น าใบกระท่อมไปแปรรูป เป็น ๔x๑๐๐ ใบกระท่อมจำนวนมากจึงถูกลักลอบนำเข้าจากรัฐเคดาห์ และรัฐเปอร์ลิส ของประเทศมาเลเซีย โดยเฉพาะด้าน จ. สตูล (อ.ควนโดน) และจ.สงขลา (อ.สะเดา อ.นาทวี) ที่พบการลักลอบนำเข้าปริมาณมากบ่อยครั้ง ขณะที่กระท่อมผง พบถูก

ลักลอบนำเข้าทางด่าน จ.ระนอง โดยกลุ่มชาวเมียนมาในพื้นที่ อ.เกาะสอง ที่นำเข้ามาจำหน่ายให้ชาวเมียนมาที่เข้ามาประกอบอาชีพ ในไทยเป็นหลัก

รูปแบบการลำเลียง

พื้นที่ภาคเหนือ การลำเลียงยาเสพติดจากแหล่งผลิตภายนอกประเทศในรัฐฉานของเมียนมา กลุ่มผู้ผลิตจะว่าจ้างกลุ่มผู้ลำเลียงซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ตามแนวชายแดนของเมียนมา-ไทย ในลักษณะเป็นคาราวานลำเลียงยาเสพติด มีกองกำลังติดอาวุธคุ้มกัน เดินเท้าผ่านภูมิประเทศเข้าช่องทางธรรมชาติตามแนวชายแดน ส่วนใหญ่เลือกลำเลียงช่วงเวลากลางคืน ไปพักเก็บตามหมู่บ้านบริเวณชายแดน หรือนำไปส่งมอบ ที่จุดนัดพบตามที่ได้นัดหมายไว้ ส่วนการลำเลียงยาเสพติดเข้าทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มขบวนการจะลำเลียงยาเสพติดจากแหล่งผลิตในรัฐฉาน ประเทศเมียนมา ก่อนลำเลียงเข้าสู่ สปป.ลาว ด้านแขวงบ่อแก้ว ใช้เส้นทางบก และทางแม่น้ำโขง เป็นเส้นทางลำเลียง ก่อนนำไปเก็บพักบริเวณหมู่บ้าน ริมแม่น้ำโขง เพื่อรอลำเลียงเข้าสู่ไทยต่อไป

การลำเลียงจากชายแดนเข้าสู่ตอนใน

จากพื้นที่ภาคเหนือ กลุ่มผู้ลำเลียงชาติพันธุ์ เช่น อาข่า มูเซอ จะลำเลียงเฉพาะจากแนวชายแดนเข้าสู่พื้นที่ตอนในที่ไม่ห่างจากชายแดนมากนัก จากนั้นจะเป็นกลุ่มผู้ลำเลียงชาติพันธุ์ม้ง จะทำหน้าที่ลำเลียงต่อจากพื้นที่ชายแดนเข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศ เช่นเดียวกับการลำเลียงจากพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ส่วนใหญ่การลำเลียงยาเสพติดในปริมาณมากมักพบกลุ่มชาติพันธุ์ม้งเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย การลำเลียงยาเสพติดในปริมาณมาก (ยาบ้า ๑ ล้านเม็ดขึ้นไป ไอซ์ ๑๐๐ กิโลกรัมขึ้นไป) จากพื้นที่ชายแดนเข้าสู่พื้นที่ตอนด้วยทางรถยนต์ รถบรรทุก รถขนส่งพัสดุภัณฑ์ รถโดยสาร รถไฟ

การลำเลียงยาเสพติดของกลุ่มการค้าในพื้นที่แพร่ระบาด

ปัจจุบันกลุ่มผู้ค้าปลีกเล็งกำไรจากการส่งมอบให้กับกลุ่มผู้ซื้อโดยตรง แต่จะใช้การติดต่อผ่านสื่อสังคมออนไลน์ แล้วแจ้งจุดวางยาเสพติด (Dead Drop) เป็นการตัดตอนในกระบวนการส่งมอบ และยังเป็นการต่อต้านการสืบสวนขยายผลจากทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มการค้ารายย่อย นิยมซื้อขายยาเสพติด ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ควบคู่กับการส่งมอบยาเสพติดผ่านทางพัสดุไปรษณีย์ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนมากขึ้น

๒.๒ สถานการณ์การค้าและการแพร่ระบาดยาเสพติด

ปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ต่อเนื่องถึง ๖ เดือนแรก ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ พบการจับกุมยาเสพติดเพิ่มสูงขึ้นจากปีงบประมาณ ๒๕๕๙ โดยเฉพาะยาบ้า ไอซ์ และเฮโรอีน จากสถิติ การจับกุมของกลางยาเสพติดในทั้ง ๖ เดือนแรกของปีงบประมาณ ๒๕๖๑ สามารถยึดยาบ้าได้ ๑๐๕ ล้านเม็ด ไอซ์ ๖,๗๒๙ กิโลกรัม เฮโรอีน ๓๔๖ กิโลกรัม และกัญชา ๕,๓๕๑ กิโลกรัม

ปริมาณยาเสพติดที่ลักลอบนำเข้ามามีมากเกินความต้องการใช้ในประเทศส่งผลให้ราคายาเสพติดลดลง โดยเฉพาะ ยาบ้า ราคาเม็ดละ ๑๐๐ บาท (จากเดิม ๒๐๐บาท) ไอซ์กรัมละ ๑,๐๐๐ บาท (จากเดิม ๒,๐๐๐-๓,๐๐๐ บาท)

ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุดยังคงเป็นยาบ้า รองลงมาคือกัญชา และไอซ์ ตามลำดับสำหรับ ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดเพิ่มสูงขึ้น ได้แก่ เฮโรอีน และคีตามีน ซึ่งเฮโรอีนพบการแพร่ระบาดในกลุ่มเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะในพื้นที่

กรุงเทพมหานคร และจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนคีตามีน จากเดิมในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ มีผู้เข้าบำบัดเพียง ๘๔ คนเพิ่มสูงขึ้นเป็น ๓๘๑ คน ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ และในช่วง ๖ เดือนแรกของปีงบประมาณ ๒๕๖๑ มีผู้เข้าบำบัดคีตามีน ๑๐๔ คน ในจำนวนนี้เป็นรายใหม่ถึง ๙๔ คน

ประชากรที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ ๑๕ -๒๔ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๘ ซึ่งเป็น ผู้มีงานทำถึงร้อยละ ๖๕

พื้นที่แพร่ระบาดของยาเสพติด จากการสำรวจหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ รอบที่ ๑/๒๕๖๑ โดยกระทรวงมหาดไทย จำนวน ๘๒,๐๓๔ แห่ง พบหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหายาเสพติด ๒๔,๗๓๕ แห่ง คิดเป็น ร้อยละ ๓๐.๑๕ โดยเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหา ยาเสพติดมาก ๓,๘๓๔ แห่ง (ร้อยละ ๔.๖๗) ปัญหาปานกลาง ๔,๙๖๔ แห่ง (ร้อยละ ๖.๐๕) และมีปัญหาน้อย ๑๕,๙๓๗ แห่ง (ร้อยละ ๑๙.๔๓)

๓. แนวโน้มสถานการณ์ปัญหา ยาเสพติด

๓.๑ ประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหา ยาเสพติดที่ผลิตมาจากแหล่งผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ โดยพื้นที่ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังคงถูกใช้เป็นช่องทางในการลักลอบนำเข้ายาเสพติด

๓.๒ ยาบ้า ยังเป็นตัวยาหลักที่มีการแพร่ระบาดในประเทศไทย และในขณะเดียวกันประเทศไทย ถูกใช้เป็นแหล่งพักยาเสพติดและเส้นทางลำเลียงผ่านเพื่อส่งไอซ์ เฮโรอีน และกัญชาไปยังประเทศที่สาม

๓.๓ เฮโรอีน มีแนวโน้มการแพร่ระบาดเพิ่มสูงขึ้นในกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และจังหวัดเชียงใหม่

๓.๔ กลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดมีแนวโน้มใช้คีตามีนมากขึ้น เห็นได้จากสถิติการจับกุมและผู้เข้าบำบัดรักษาที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

แผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา ยาเสพติด ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ นี้ ใช้กรอบแผนยุทธศาสตร์การ ป้องกันและแก้ไข ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒ ตามที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เป็นกรอบทางยุทธศาสตร์ในการ จัดทำแผนปฏิบัติการฯ ตัวชี้วัดตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

โดยนา สถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดในปัจจุบันและแนวโน้มของสถานการณ์ในปี ๒๕๖๒ เป็นเครื่องชี้สภาวะปัญหาและ ทิศทางการแก้ไข ปัญหา เพื่อให้กรอบแผนการแก้ไข ปัญหา มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน นำไปสู่ การกำหนดเป้าหมายได้ ชัดเจนยิ่งขึ้น

เนื่องจากรัฐบาลได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) มีแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ภายใต้อยุทธศาสตร์ชาติ และกำหนดให้จัดทำร่างแผนแม่บทการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติด เพื่อรองรับยุทธศาสตร์ดังกล่าว จึงต้องนำแนวคิดจากแผนดังกล่าวมา กำหนดเป็นทิศทางในอนาคตที่จะต้องดำเนินการต่อไป นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ นำเอาทิศทางของร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ... และนโยบายการแก้ไข ปัญหา ในหลักการพื้นฐานที่ ต้องดำรงความต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา คือ การแก้ไข ปัญหา “ต้นทาง กลางทาง ปลายทาง”

๓. แผนการป้องกัน ปราบปราม และบาบ้ดรักษายาเสพติด ปี ๒๕๖๒

๔ มาตรการ / ๘ ยุทธศาสตร์

ก. มาตรการด้านการป้องกันยาเสพติด

มาตรการด้านการป้องกันยาเสพติดขับเคลื่อนด้วย ๒ ยุทธศาสตร์ คือ

๑. ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

จุดเน้น : การส่งเสริมให้เกิดภูมิคุ้มกันในกลุ่มเด็กปฐมวัย และป้องกัน เด็ก เยาวชน และกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่มีความเสี่ยงของปัญหา

ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มี ๔ แผนงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายสำคัญ ดังนี้

๑. แผนงานสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย

๑. เด็กปฐมวัยในโรงเรียน ๓๒,๙๒๘ แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๑๙,๙๓๔ แห่ง

๒. นักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ๓๑,๓๓๕ แห่ง มัธยมศึกษา ๑๑,๒๘๗ แห่ง อาชีวศึกษา ๙๑๐ แห่ง

๓. นิสิต นักศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษา ๑๕๖ แห่ง

แนวทาง

สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เหมาะสมกับช่วงวัยและดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่องผ่านการเรียนการสอน และกิจกรรมต่อกลุ่มเป้าหมายในสถานศึกษาการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดโดยในสถานศึกษา มีกรอบการดำเนินงาน ๕ ด้าน ประกอบด้วย ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านการค้นหา ด้านการรักษา ด้านการเฝ้าระวัง และด้านการบริหารจัดการ โดยมีแนวทางดังนี้

๑. กำหนดกลุ่มเป้าหมายตามระดับช่วงวัยและพฤติกรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละระดับ เพื่อให้การจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม โดยจำแนกเป็น

- เด็กปฐมวัย พัฒนาการสอนเด็กปฐมวัยด้วยการพัฒนาทักษะทางสมอง หรือ Brain Executive Function (EF) อย่างต่อเนื่องในปี เพื่อวางรากฐานภูมิคุ้มกันยาเสพติดระยะยาวลดพฤติกรรมเบี่ยงเบนแบบองค์รวม และเพื่อเป็นพื้นฐานการเสริมสร้างวินัย คุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ฯลฯ และขยายการดำเนินงานให้ครอบคลุมมากขึ้น

- เด็กระดับประถมศึกษา พัฒนาการสอนเด็กประถมศึกษา ควบคู่กับการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อการป้องกันยาเสพติด ควบคู่การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ต่อจากปฐมวัย โดยการสร้างภูมิคุ้มกัน ในเด็กนักเรียนผ่านวิทยากรบุคคล เช่น ครูตำรวจ D.A.R.E. ครูพระ ครูผู้สอน ฯลฯ

- ระดับมัธยมศึกษา พัฒนาการสอนเด็กมัธยมศึกษา ปรับกิจกรรมการสร้างภูมิคุ้มกัน ที่มีความหลากหลาย ที่หลากหลายแตกต่าง สอดคล้องกับการเรียนรู้ พฤติกรรม ความสนใจของกลุ่มเยาวชน พร้อมกับการมีระบบดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษาในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างอาสาสมัคร และส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคม และทำจิตสังคมในสถานศึกษา (กรณีที่พบนักเรียนใช้ยาเสพติด)

- ระดับอาชีวศึกษา พัฒนาการสอนในหลักสูตร ควบคู่กับการสร้างภูมิคุ้มกัน ที่สอดคล้อง กับการเรียนรู้ พฤติกรรม ความสนใจของกลุ่มเยาวชน การส่งเสริมอาชีพตามความถนัด พร้อมกับการมีระบบดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษาในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างอาสาสมัคร และส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วม ทำกิจกรรมเพื่อสังคม และทำจิตสังคม บำบัดในสถานศึกษา (กรณีที่พบนักศึกษาใช้ยาเสพติด)

- ระดับอุดมศึกษา มีการสร้างภูมิคุ้มกัน ป้องกัน ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ พฤติกรรม ความสนใจ ของกลุ่มเยาวชน การเสริมสร้างอาสาสมัคร และส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคม

๒. ส่งเสริม สนับสนุนให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติด ได้แก่ การเป็นแกนนำเยาวชน ต่อต้านยาเสพติด การเข้าร่วมกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น

๓. การใช้สื่อเป็นส่วนช่วยในการป้องกันปัญหาเสพติด โดยจัดทำองค์ความรู้ ข้อมูลข่าวสารและช่องทางการสื่อสารให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสังคมออนไลน์ (Social media) สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรและกลุ่มเป้าหมาย ฯลฯ

๔. ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่ใช้ในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด เช่น การพัฒนาหลักสูตรสำหรับการเสริมสร้างพลังครอบครัว การพัฒนาหลักสูตรสำหรับการเสริมสร้างพลังกลุ่มเพื่อน การพัฒนาสื่อการเรียนรู้โทษพิษภัยยาเสพติด การประเมินผลความสำเร็จของโครงการ เป็นต้น

๕. ขับเคลื่อนกลไกการสร้างภูมิคุ้มกันในสถานศึกษาทั้งในระดับส่วนกลาง จังหวัด และกลไก ในสถานศึกษา ให้สามารถ นำแผนงานและงบประมาณไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้ง กำกับ ติดตามให้กลไกการปฏิบัติสามารถ ปฏิบัติงานตามแผน

๖. บริหารจัดการทรัพยากรให้ตรงกับเป้าหมายและเกิดประโยชน์สูงสุด ควรมีการกำหนดเป้าหมาย กลุ่มเสี่ยงจากกลุ่ม เด็กปกติ เพื่อจะได้เฝ้าระวัง ดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษโดยพิจารณาถึงระบบนิเวศที่เกี่ยวข้อง กับตัวเด็กนักเรียน ได้แก่ เพื่อน ครอบครัว ชุมชน สื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการบูรณาการมีส่วนร่วมของครอบครัวชุมชน ท้องถิ่น กับบริบทแวดล้อมกลุ่มเป้าหมาย เด็กและเยาวชนให้เข้ามามีบทบาทในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๒. แผนงานสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้เด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา หมายถึง เยาวชนอายุ ๓- ๒๕ ปี เป็นกลุ่มอายุระหว่าง ๓-๑๕ ปี ที่มีได้อยู่ในระบบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ขาดโอกาสทางการศึกษา และอายุระหว่าง ๑๖-๒๕ ปี ที่ไม่ได้ศึกษาต่อ ไม่มีอาชีพ เป็นหลักแหล่ง

แนวทาง

สานต่อแนวคิดเปลี่ยนกลุ่มเสี่ยงให้เป็นพลัง โดย

๑. ค้นหา คัดกรองกลุ่มเป้าหมายตามระดับพฤติกรรมเสี่ยงเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ให้ เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม

๒. จัดทำฐานข้อมูลเยาวชนนอกสถานศึกษา

๓. วิเคราะห์สภาพปัญหาความเกี่ยวข้อง เช่น แหล่งมั่วสุ่ม สถานบันเทิง โดยมีมาตรการ เช่น การดำเนินการ จัดระเบียบสังคม สถานบริการและสถานประกอบการ การกำจัดแหล่งมั่วสุ่มในชุมชนสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัวชุมชน ท้องถิ่นซึ่งเป็นกลไกที่มากช่วยทดแทนข้อจำกัดในเรื่องการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

๔. ให้การช่วยเหลือเยาวชนนอกสถานศึกษาที่ต้องการโอกาสในการพัฒนาชีวิต

๕. ส่งเสริม สนับสนุน ข้อมูล องค์กรความรู้ และการพัฒนาบุคลากรที่ทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ในกลุ่มเป้าหมาย ฯลฯ

๖. บูรณาการกลไกการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในเด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา ในสังกัด กรมการปกครอง กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่และการสนับสนุนจากท้องถิ่น

๗. ส่งเสริม สนับสนุนให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมป้องกันยาเสพติด ในชุมชน เช่น การสำรวจปัญหา แนวทางแก้ไข การเป็นกลุ่มสมาชิกร่วมป้องกันในชุมชน

๓. แผนงานสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดกลุ่มผู้ใช้แรงงานและผู้ประกอบการ

กลุ่มเป้าหมาย

๑. กลุ่มแรงงานในสถานประกอบการ

๒. กลุ่มแรงงานนอกระบบหรือนอกสถานประกอบการ

แนวทาง

การป้องกันการใช้จ่ายยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในระบบ นอกระบบ และกลุ่มแรงงานเฉพาะ ต้องดำเนินการจัด กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาในสถานประกอบการ ควบคู่กับการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี ของสถานประกอบการ การลด

ปัจจัยเสี่ยงของแต่ละกลุ่มอาชีพ ในการเข้าไปมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งภายในและภายนอกสถานประกอบการ การสร้างสมดุลระหว่างการทำงานกับคุณภาพชีวิต เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงต่อการไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดซึ่งเกิดจากปัจจัยเสี่ยงจากการทำงาน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑. แรงงานในระบบ

๑.๑ บูรณาการกลไกการสร้างภูมิคุ้มกันทั้งระดับอำนาจการ ปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่นโดยเพื่อให้การสร้างภูมิคุ้มกัน เชื่อมโยงกับบริบทแวดล้อมของกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

๑.๒ รณรงค์ให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติด เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้แก่ผู้ใช้แรงงาน และผ่านการฝึกทักษะอาชีพ เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานประกอบการในการป้องกัน แก้ไขปัญหาเสพติดในสถานประกอบการทุกประเภทอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นประเภทกิจการ กลุ่มเสี่ยงและพื้นที่เสี่ยง

๑.๓ ส่งเสริมให้สถานประกอบการมีระบบการจัดการปัญหาเสพติดเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน โดยรณรงค์ ส่งเสริม ให้แก่ผู้ใช้แรงงาน สนับสนุนให้สถานประกอบการเข้าร่วมจัดทำระบบการจัดการปัญหา ยาเสพติด ตามหลักเกณฑ์ โครงการโรงงานสีขาว และระบบมาตรฐานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานประกอบการ (มยส.) โดยมุ่งเน้น ประเภทกิจการที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด และส่งเสริมให้สถานประกอบการรักษาระบบอย่างต่อเนื่อง

๑.๔ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดตั้ง และดำเนินงานชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ และรณรงค์การจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มแรงงานและข้าราชการชมรม TO BE NUMBER ONE ให้ดำเนินงานต่อเนื่อง

๑.๕ ส่งเสริม การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ประกอบการภาคธุรกิจเอกชน องค์กรนายจ้าง องค์กรลูกจ้างของสถานประกอบการในการป้องกัน แก้ไข และเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการรวมทั้ง เสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายในแต่ละพื้นที่

๑.๖ บูรณาการการดำเนินงาน สอดส่อง ตรวจสอบ กากับ ควบคุม ดูแล การปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๑.๗ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการในทุกขนาด ทุกประเภทกิจการ มีเจตคติที่ดีและให้โอกาสลูกจ้าง ผู้เสพ / ผู้ติด เข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ และเปิดโอกาสรับผู้ผ่านการบำบัดรักษาเข้าทำงาน โดยภาครัฐสนับสนุนสร้างแรงจูงใจ

๑.๘ ส่งเสริม สนับสนุน ให้อาสาสมัครแรงงานเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในกลุ่มแรงงาน

๑.๙ ส่งเสริม การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรภาคี ทุกภาคส่วน ในการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานในระบบและนอกระบบ และ กลุ่มผู้ประกอบการ

๑.๑๐ รณรงค์ให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโทษพิษภัยยาเสพติด บทลงโทษตามกฎหมาย รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่แรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศ และแรงงานต่างด้าวผ่านกลไกการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ประกอบการ

๒. แรงงานนอกระบบ

เป็นแรงงานที่ยากต่อการเข้าถึงข้อมูล เนื่องจากมีการกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ ในชุมชน ทั้งในเมืองและนอกเมือง แรงงานนอกระบบจึงมีความใกล้เคียงกับกลุ่มประชาชนทั่วไป แต่เพื่อให้เกิดเป้าหมายที่ชัดเจน จึงมีการจำแนกออาชีพ โดยเฉพาะในส่วนที่เสี่ยงต่อปัญหา และอาศัยกลไกของชุมชน ฝ่ายปกครอง ท้องถิ่น เข้ามาช่วยในการสอดส่องดูแล เนื่องจากสภาพการทำงานนั้นอยู่ในชุมชน จึงเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน จากการสำรวจพบว่าคนที่มีอาชีพรับจ้าง (ซึ่งส่วนนี้อาจอยู่นอกระบบ) กับเกษตรกร เป็นตัวเลขของการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่มใหญ่ กำหนดแนวทาง ดังนี้

๒.๑ จำแนกกลุ่มอาชีพและความเสี่ยงให้มีความชัดเจนมากขึ้น ได้แก่

- กลุ่มเกษตรกร
- กลุ่มรับจ้างชั่วคราว ตามห้วงเวลา เช่น คนงานก่อสร้าง แรงงานช่าง
- กลุ่มรับงานไปทำงานที่บ้าน
- กลุ่มประกอบอาชีพอิสระ

๒.๒ กำหนดช่องทางการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและแนวทางการป้องกัน และกลไกที่เหมาะสม โดยบูรณาการใช้กลไกที่อยู่ในหมู่บ้าน ชุมชน เป็นแกนหลัก ร่วมกับกลไกของกระทรวงแรงงานซึ่งรับผิดชอบระบบแรงงานในภาพรวมเพื่อทำงานร่วมกัน

๒.๓ ใช้สื่อหรือกิจกรรม ผ่านกลไกอาสาสมัครในหมู่บ้าน ชุมชน เครือข่ายเกษตรกร ผ่านครอบครัว ผ่านนายจ้าง องค์กรภาคประชาสังคมที่สนใจเรื่องแรงงานนอกระบบ เป็นต้น

๔. แผนงานสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้ชุมชนและประชาชนทั่วไป

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทุกกลุ่มที่อาศัยอยู่ในชุมชน

แนวทาง

การสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดโดยการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และรณรงค์ผ่านช่องทาง / วิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้ประชาชนทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพิษภัยยาเสพติด และมีทัศนคติต่อยาเสพติดที่بنานบนแนวทางดำเนินการ ดังนี้สุขภาพและก่อให้เกิดความทุกข์ร้อนต่อตนเองและผู้อื่น โดยมี

๑. ส่งเสริมภาคส่วน ภาคี ที่เกี่ยวข้องดำเนินการผลิตและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่เหมาะสม

เพื่อสร้างการรับรู้ถึงโทษพิษภัยของยาเสพติดทั้งในมิติของสุขภาพที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง มิติทางกฎหมาย และมิติทางสังคม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการป้องกันยาเสพติดต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน รวมทั้งกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๒. รณรงค์ประชาสัมพันธ์และดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างทัศนคติที่ถูกต้องต่อยาเสพติดเพื่อป้องกันมิให้ เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๒. ยุทธศาสตร์การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันยาเสพติด

จุดเน้น : สร้างหรือปรับสภาพแวดล้อมโดยมุ่งระบบนิเวศทางสังคมของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เกิดระบบ ที่สนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชน ผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น โดยการ บูรณาการผ่านแผนงาน

โครงการ ตามปกติของหน่วยงานในทุกระดับ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากมีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การพัฒนาคุณภาพชีวิต การจัดการสภาพแวดล้อมในชุมชน การศึกษา การสาธารณสุข ซึ่งเป็นปัจจัยที่สนับสนุนในการป้องกันปัญหาเสพติดระบบนิเวศ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ได้แก่

๑. ระบบนิเวศที่ความสัมพันธ์กับครอบครัว ได้แก่ คนในครอบครัว เพื่อน เครือข่ายทางสังคม เครือข่ายออนไลน์ เป็นต้น
๒. ระบบนิเวศที่สัมพันธ์กับหน่วย องค์กร ที่เข้าไปเกี่ยวข้อง ได้แก่ โรงเรียน สถาบันทางศาสนา สถานที่ทำงาน เป็นต้น
๓. ระบบนิเวศในชุมชน ได้แก่ วัฒนธรรมท้องถิ่น สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ หรือสภาพแวดล้อม ที่ชุมชนสร้างขึ้น เป็นต้น
๔. ระบบนิเวศเชิงโครงสร้าง ได้แก่ นโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนดของสังคม อิทธิพล จากภายนอก การควบคุมระบบนิเวศ เพื่อสนับสนุนการป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย มีแผนงาน ดังนี้

๑. แผนงานสร้างสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ ของครอบครัว

กลุ่มเป้าหมาย

เพื่อให้เด็กและเยาวชน ที่อยู่ในครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมาย สามารถ ให้กำลังใจและบั่นทอนกำลังใจทำให้กลุ่มเป้าหมายตัดสินใจเกี่ยวข้องหรือเลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ โดยกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ

แนวทาง

๑. สสำรวจข้อมูลครอบครัว จำแนกประเภทครอบครัวเพื่อกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานและกิจกรรม ให้เหมาะสมกับครอบครัว
๒. สร้างพลังให้ครอบครัวในลักษณะระเบิดจากข้างในให้เกิดพลังความต้องการเปลี่ยนแปลงละเลิกอบายมุข สิ่งเสพติด
๓. สร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกครอบครัวทั้งบทบาทสามีภรรยา บทบาทพ่อแม่ พี่ น้อง และ บทบาทลูก ผ่านทักษะด้าน Soft Skills พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นความต้องการของของเด็ก
๔. จัดเตรียมความพร้อมก่อนสร้างครอบครัว สร้างครอบครัวจากความเข้าใจความรับผิดชอบ ความผูกพันธ์ เพื่อเป็น ภูมิคุ้มกันครอบครัว ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาที่จำเป็นแก่ครอบครัว
๕. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครอบครัวทำหน้าที่หล่อหลอมกลมเกลียวทางสังคม (Socialization) ให้แก่สมาชิกในครอบครัว ถ่ายทอดค่านิยม วัฒนธรรม ปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรม และแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง
๖. จัดกิจกรรมสนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีพัฒนาการสมดุรอบตัวและเหมาะสมตามวัย มีวินัย ในตนเอง เป็นผู้มีความ รับผิดชอบ จริยธรรม มีทักษะชีวิต
๗. สนับสนุนให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาความรับผิดชอบของคนในครอบครัวและชุมชนจัดบริการรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กในหน่วยงาน สถานประกอบการ และศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนเป็นกลไกหลักในการสร้างครอบครัวเข้มแข็ง
๘. จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาครอบครัว สร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจของครอบครัว บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง ให้ครอบครัวพึ่งพาตนเองได้
๙. สร้างภูมิคุ้มกันให้แกครอบครัวสร้างหลักประกันความมั่นคงทางสังคมแก่ครอบครัวสร้างความมั่นคงของครอบครัว สนับสนุนคุณภาพชีวิตของครอบครัวเสริมสร้างสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง

๒. แผนงานสร้างสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ ของเด็กและเยาวชน

กลุ่มเป้าหมาย

สถานศึกษาของเด็กและเยาวชน

แนวทาง

สถานศึกษาและครู เป็นสถาบันอบรมสั่งสอนให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ มีความคิด ควบคุมคุณธรรมในตัวเด็ก เยาวชน ต่อเนื่องจากครอบครัว โดย กระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ

๑. ให้การศึกษาและพัฒนาการตามวัย แนะนำเพื่อสร้างพฤติกรรมที่ได้อย่างเหมาะสมให้การดูแลอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ปล่อยทิ้ง และเป็นแบบอย่างที่ดีของเด็ก

๒. ปลูกฝังลักษณะนิสัยอันพึงประสงค์ของคนดี รู้จักหน้าที่ มีวินัย ความรับผิดชอบการมีพฤติกรรมที่พึงงาม

๓. รับฟังความคิดเห็น เปิดพื้นที่การแสดงออกความเป็นตัวตนของ เด็ก เยาวชน ทาความเข้าใจ จัดกิจกรรมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กและเยาวชน สนับสนุนการค้นหาค้นหาตนเอง เพื่อสร้างคุณค่าเป้าหมายของชีวิต สร้างทางเลือกของชีวิต

๔. สร้างทักษะการจัดการ การแก้ไขปัญหาวัยรุ่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาเพื่อนปัญหาการเรียน ปัญหาความรัก ปัญหาจากการใช้สื่อออนไลน์ ปัญหาจากโรคทางสมอง การหลีกเลี่ยงพฤติกรรม ที่เสี่ยงต่อการดำรงชีวิต รู้วิธีป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติด

๕. สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง สอดส่องพฤติกรรม แจ้งข้อมูลข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง นักเรียนสถานศึกษา

๖. จัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยรอบสถานศึกษามีให้อี้อต่อการเป็นแหล่งมั่วสุม มีระบบเฝ้าระวัง ตรวจสอบความปลอดภัยของนักเรียนจากภัยที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาและโดยรอบสถานศึกษา เพิ่มพื้นที่เชิงบวกที่เอื้อต่อการป้องกันปัญหายาเสพติด เช่น ปรับภูมิทัศน์ ปรับสภาพแวดล้อมให้มีความน่าอยู่ สามารถควบคุม ดูแล ตรวจสอบตราได้ ไม่มีมุมอับสายตา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดกิจกรรมเชิงบวก

๗. เสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน / ผู้นำศาสนา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาเสพติด) บ้าน วัด โรงเรียน : บวร / บ้าน โรงเรียน มัสยิด : บรม (

๘. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบการให้คำปรึกษาที่มีคุณภาพภายในสถานศึกษา เช่น ครูที่ปรึกษา นักจิตวิทยา เพื่อนปรึกษาเพื่อน ฯลฯ

กลุ่มเป้าหมาย ๒. เด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา

แนวทาง

เด็กและเยาวชนที่อยู่นอกสถานศึกษา จะอยู่ในหมู่บ้าน ชุมชน หรือรับจ้างทำงานตามโอกาส หรือเป็นกลุ่มที่ถูกทอดทิ้ง เช่น เด็กและเยาวชนที่พ้นจากสถานพินิจฯ เป็นต้น จึงให้กระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นดำเนินการ

๑. รับฟังความคิดเห็น เปิดพื้นที่การแสดงออกความเป็นตัวตน ของ เด็ก เยาวชน ส่งเสริมสนับสนุนให้มีโครงการ กิจกรรม และกลุ่มอาสาสมัครในชุมชนเพื่อการสงเคราะห์ดูแลเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส

๒. สำรวจพื้นที่เสี่ยงในชุมชนเพื่อใช้ในการวางแผนปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้อยู่อาศัยอย่างปลอดภัย

๓. เพิ่มพื้นที่เชิงบวกที่เอื้อต่อการป้องกันปัญหาเสพติด เช่น ปรับภูมิทัศน์ ปรับสภาพแวดล้อม ให้มีความน่าอยู่ สามารถควบคุม ดูแล ตรวจสอบได้ ไม่มีมุมอับสายตา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดกิจกรรมเชิงบวก

๔. การเฝ้าระวัง ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ที่ผ่านสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๓. แผนงานสร้างสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ ของหมู่บ้าน ชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

ทั้งเด็ก เยาวชน ประชาชน ในหมู่บ้าน ชุมชน ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ดี เนื่องจากชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางบวกและทางลบ โดยหมู่บ้านชุมชนต้องมีผู้นำ มีกระบวนการทำงานที่เข้มแข็งอย่าง มีส่วนร่วม โดยกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ ดังนี้

แนวทาง

๑. จัดเวทีคลุกคลีกับประชาชน พบปะเยี่ยมเยียนประชาชน เปิดเวทีเสวนา ประชุม ปรีกษาหารือ วิเคราะห์ถึงปัญหาชุมชน และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น สังเคราะห์ปัญหาความต้องการ ผลกระทบ นำข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ข้อมูลพื้นฐานชุมชน และข้อมูลวิจัยชุมชนมาใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชนกำหนดเป็นแนวทางการปรับปรุงแก้ไขพัฒนา

๒. สอดแทรกเรื่องการสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมือง (Civic consciousness) และจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อชุมชน (Public consciousness) สร้างสำนึกชุมชนที่ระเบิดจากข้างในให้ลุกขึ้นมาจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนเอง

๓. เพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาชุมชนโดยยกระดับความรู้และพัฒนาศักยภาพผู้นำทางการและผู้นำธรรมชาติเพื่อเตรียมความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชนสร้างผู้นำที่มีความสามารถรุ่นต่อรุ่นให้มีความพร้อมที่จะทำงานเพื่อส่วนรวมส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำทางการ และผู้นำตามธรรมชาติ

๔. จัดให้มีอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ล้อมวงพูดคุย ปรับทุกข์ แบ่งปันความคิด โดยกลไกท้องที่ทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ใช้กลไกคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนมีการจัดเวทีประชาคมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีพลังในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชนในแต่ละพื้นที่โดยความสมัครใจ

๕. จัดทำแผนพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบในทุกพื้นที่จัดทำข้อบัญญัติของชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาชุมชน

๖. บูรณาการ บริหารจัดการเพื่อใช้ประโยชน์ทรัพยากรในชุมชนเพื่อรองรับแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น แหล่งทุน ทรัพยากร โรงพยาบาล สถานบำบัดรักษาขององค์กรภาคเอกชน วัด มัสยิด ผู้นำท้องถิ่น อาสาสมัครต่าง ๆ องค์ความรู้ ฯลฯ ให้เป็นกลไกสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างทั่วถึงทุกฝ่าย

๗. พัฒนากระบวนการเรียนรู้และเครือข่ายเรียนรู้ของชุมชนขยายเครือข่ายการเรียนรู้สนับสนุน การถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ของคนในชุมชนเดียวกันและระหว่างชุมชน

๘. นำทุนทางสังคมมาใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งที่เป็นระบบคุณค่า ความเชื่อ อุดมการณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน กระบวนการเรียนรู้ที่ชุมชนสั่งสมและสร้างสรรค์

๙. การใช้มาตรการทางสังคม โดยชุมชนกำหนดกฎของชุมชน กติกาของหมู่บ้านระเบียบข้อบังคับหมู่บ้านชุมชนเพื่อเป็น มาตรการป้องกันปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดร่วมกัน มอบหมายให้สมาชิก ในหมู่บ้านชุมชนทำหน้าที่เฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติดอย่างชัดเจน

๔. แผนงานสร้างสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ ของผู้ใช้แรงงาน

กลุ่มเป้าหมาย

สถานประกอบการ ผู้จ้างงาน เป็นแหล่งทำงานที่มีผลต่อความรู้สึก จิตใจ พฤติกรรม ความเป็นอยู่ภายใต้การจ้างงาน ระหว่างผู้ประกอบการ สภาพการทำงาน และผู้ใช้แรงงาน กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ภาคเอกชน ดำเนินการ

แนวทาง

๑. เสริมสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานระหว่างนายจ้าง เพื่อนร่วมงาน ผู้ใช้แรงงาน เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงต่อการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
๒. ส่งเสริมบทบาทและสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคธุรกิจเอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชน ในการสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชนรอบสถานประกอบการเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดี
๓. เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานประกอบการ และมีมาตรการเสริมสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ประกอบการที่มีความเข้มแข็งในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๕. แผนงานสร้างสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ ของสถาบันศาสนา

กลุ่มเป้าหมาย

สถาบันศาสนา ที่เป็นกลไกในการเสริมสร้างความเข้าใจในหลักธรรม คำสอนของศาสนาเพื่อให้คนมีคุณธรรม เป็นคนดี โดยกระทรวงวัฒนธรรม เป็นเจ้าภาพดำเนินการ

แนวทาง

๑. สร้างจิตสำนึก ให้คนศรัทธา นับถือในเรื่องศาสนา (Religion consciousness) เพื่อใช้หลักคำสอนของศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตเป็นที่พึงของการแก้ไขปัญหาชีวิต
๒. เป็นตัวอย่างและตัวแทนที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดหลักธรรมคำสอนที่ถูกต้อง ประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนในชุมชน ศรัทธา เคารพ นับถือ
๓. ใช้กลไกด้านศาสนาในการแก้ไขปัญหาเสพติด ได้แก่ ผู้นำศาสนาสอดแทรกประเด็นปัญหาเสพติดควบคู่ไปกับการสอนหลักศาสนาสอนจริยศึกษาให้แก่เด็กเยาวชน ประชาชนจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษา ในสถานศึกษา
๔. จัดกิจกรรมให้คนทำกิจกรรมทางศาสนาร่วมกัน สร้างความผาสุกทางจิตวิญญาณ

๖. แผนงานสร้างสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ ด้วยการจัดระเบียบสังคม

เป้าหมาย

พื้นที่ที่มีปัจจัยเสี่ยง โดยกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ

แนวทาง

๑. ควบคุมและจัดการพื้นที่เสี่ยงไม่ให้เป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดการจักระเบียบสังคม ตรวจสอบให้มีให้มีการกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมความสงบเรียบร้อยของชุมชน การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการจักระเบียบสังคมอย่างเข้มแข็งต่อสถานบริการ สถานบันเทิงหอพักร้านเกมส์/อินเทอร์เน็ตและพื้นที่สาธารณะที่เป็นแหล่งมั่วสุมอย่างต่อเนื่อง

๒. การเพิ่มพื้นที่เชิงบวก ปักจ้ยบวก สำรวจพื้นที่สร้างสรรค์ในชุมชนเพื่อใช้ในการวางแผนสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการป้องกันปัญหาเสพติด ปรับภูมิทัศน์ ปรับสภาพแวดล้อมให้มีความน่าอยู่ สามารถควบคุม ดูแล ตรวจสอบได้ ไม่มีมุมอับสายตาส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างพื้นที่เชิงบวกพื้นที่สร้างสรรค์ให้กับ เด็ก เยาวชน และประชาชนในพื้นที่ ปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมให้ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันปัญหาเสพติด สร้างเสริมปักจ้ยบวกเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๗. แผนงานสร้างสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ ของสื่อออนไลน์

กลุ่มเป้าหมาย :

เด็ก เยาวชน ประชาชน ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคม การใช้สื่อในยุคดิจิทัล มีบทบาทมากยิ่งขึ้นของการรับส่งข้อมูลที่อยู่กับประชาชนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น สื่อสารมวลชน สื่อออนไลน์ จึงเป็นทั้งด้านบวกและด้านลบ จึงต้อง เฝ้าระวัง ตรวจสอบ วางกฎเกณฑ์ โดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดำเนินการ

แนวทาง

๑. ควบคุม ตรวจสอบ การใช้สื่อออนไลน์ให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย
๒. สร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อการนำเสนอของสื่อ สื่อทุกแขนงต้องระมัดระวังและรับผิดชอบต่อในการเสนอข้อมูลที่ถูกต้องต่อสาธารณชน
๓. ดำเนินการอย่างจริงจังกับสื่อออนไลน์ที่ส่งผลกระทบเชิงลบต่อปัญหาเสพติด
๔. ให้ข้อมูลข่าวสารด้านยาเสพติดที่สร้างสรรค์ และเอื้อต่อแนวคิด นโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาเสพติด ใช้สื่อเป็นเวทีสาธารณะ (Social dialogue) ในประเด็นปัญหาที่ปรากฏ เพื่อนำไปสู่ข้อมูล ที่ถูกต้อง ชัดเจน
๕. สนับสนุนให้เสนอสื่อที่สร้างสรรค์ชีวิตครอบครัวและชุมชนเสนอความเห็นที่สร้างสรรค์แก้สังคมหลีกเลี่ยงเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม

๘. แผนงานสร้างสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศ ผ่านการพัฒนาทางเลือก

เป้าหมาย

พื้นที่ที่มีปัญหาเสพติด ที่กำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมาย การพัฒนาทางเลือก เป็นการน้อมนำแนวทางศาสตร์พระราชา มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหลายพื้นที่ โดยบูรณาการทุกมิติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม การศึกษา การสาธารณสุข การจัดการ โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เพื่อให้ประชาชนเป้าหมายมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างบูรณาการทั้งด้านปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากรการผลิตเพื่อการประกอบอาชีพ ความสามารถในการใช้ประโยชน์ที่ดิน แหล่งน้ำอุปโภคบริโภค สุขภาพ การศึกษา การดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นการผลิตสินค้า การพัฒนา ต่อยอดผลิตภัณฑ์ และการตลาด นำศาสตร์พระราชา ทฤษฎีใหม่ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสำนักงาน ป.ป.ส. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรภาคประชาชน ดำเนินการ ดังนี้

แนวทาง

๑. สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของหน่วยงานและประชาชนในพื้นที่

๒. พัฒนาศักยภาพประชาชนในพื้นที่ให้สามารถดูแลตนเอง ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนประชาชน ในพื้นที่ในลักษณะอาสาสมัครพัฒนาชุมชน

๓. การฝึกปฏิบัติแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกลไกการขับเคลื่อนงานพัฒนาภาครัฐและเอกชน เพื่อขยายผลการพัฒนาให้สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ แก่ประชาชน เพื่อไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ข. มาตรการด้านการปราบปรามยาเสพติด

มาตรการด้านการปราบปรามยาเสพติดขับเคลื่อนด้วย ๒ ยุทธศาสตร์ คือ

๓. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ

จุดเน้น : พัฒนาคือความร่วมมือระหว่างประเทศ กับประเทศเพื่อนบ้าน อาเซียน นานาประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ เพื่อควบคุมหรือลดการผลิต การค้ายาเสพติด รวมทั้งสกัดกั้น ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ ประกอบด้วย ๒ แผนงาน คือ

๑. แผนงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ

เป้าหมาย

พื้นที่แหล่งผลิตยาเสพติดในบริเวณสามเหลี่ยมทองคำ

แนวทาง

๑. ดำเนินการแผนแม่บทความร่วมมือในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ และแผนปฏิบัติการร่วมแผนแม่ข่ายป้องกันภัยเพื่อการควบคุมยาเสพติด ๖ ประเทศ พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๖ : กัมพูชา จีน สปป.ลาว เมียนมา ไทย เวียดนาม อย่างต่อเนื่องโดยมีความร่วมมือด้านการข่าว การปฏิบัติการร่วมในการสกัดกั้น ปราบปราม การควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ดำเนินการตามแผนความร่วมมือทวิภาคี ไทย-เมียนมา ในด้านการข่าว การปราบปราม การตรวจพิสูจน์คุณลักษณะยาเสพติด การพัฒนาทางเลือกนอกประเทศ ในพื้นที่แหล่งผลิตยาเสพติดนอกประเทศ

๒. แผนงานพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศและการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านยาเสพติด

แนวทาง

๑. เพิ่มบทบาทของไทยในกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชุมคณะกรรมการยาเสพติด (Commission on Narcotic Drugs-CND) คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ (International Narcotic Control Board-INCB)

๒. ขยายความร่วมมือภายใต้กรอบบันทึกความเข้าใจ ๗ ฝ่ายว่าด้วยการควบคุมยาเสพติด ในอนุภูมิภาค (ไทย สปป.ลาว จีน กัมพูชา เวียดนาม และ UNODC) เพื่อผลักดันการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด ค้า และเสพยาเสพติดตามแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคเพื่อควบคุมยาเสพติด (Sub-Regional Action Plan on Drug Control)

๓. ผลักดันความร่วมมือตามข้อตกลงหรือพันธกรณี ในฐานะประเทศที่มีบทบาทนำในเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาข้อตกลง บันทึกความเข้าใจเพิ่มเติม

๔. ประสานผลักดันการดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน โดยพัฒนากรอบบริหารจัดการความร่วมมือในการดำเนินงานควบคุมปัญหายาเสพติดและทางวิชาการทุกมาตรการ

๕. ส่งเสริมบทบาทของอาเซียนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำและอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขงตามแผนความร่วมมืออาเซียนเพื่อต่อสู้กับการลักลอบผลิตและค้ายาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำภายใต้แผนปฏิบัติการอาเซียนเพื่อประชาคมอาเซียนปลอดภัยจากยาเสพติด ระยะ ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๘)

๖. ผลักดันความร่วมมือตามพันธกรณีทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ในฐานะประเทศที่มีบทบาทนำในเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาข้อตกลง/บันทึกความเข้าใจเพิ่มเติม

๗. ประสานผลักดันการเผยแพร่และนำการพัฒนาทางเลือกเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเสพติดระหว่างประเทศ อย่างยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ปัญหา

๘. ให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพด้านการควบคุมยาเสพติดของประเทศเพื่อนบ้านที่มีผลกระทบต่อสถานการณ์ปัญหาเสพติดของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมียนมา สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม

๙. ผลักดันการยกระดับความร่วมมือทวิภาคีด้านยาเสพติดกับนานาประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาเสพติดของประเทศไทย

๑๐. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปราบปรามและแก้ไขปัญหาเสพติดระหว่างประเทศ

๑๑. ผลักดันการพัฒนานโยบายยาเสพติดของประเทศไทย ผ่านกรอบความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี

๑๒. สนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการพัฒนากฎหมายและสร้างความสอดคล้องทางกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ

๑๓. การบริจาคเงินอุดหนุนให้กับองค์การระหว่างประเทศและถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านยาเสพติดที่ประเทศไทยมีความเชี่ยวชาญ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมความร่วมมือด้านการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในระดับภูมิภาค

๔. ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด

จุดเน้น: พัฒนาศักยภาพการสืบสวนปราบปรามและสกัดกั้นยาเสพติดด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพิ่มขีดความสามารถในการบูรณาการข่าวกรองยาเสพติด และมีศูนย์กลางบริหารจัดการข้อมูลในการปราบปราม ยาเสพติด เพื่อมุ่งทลายโครงสร้างการค้ายาเสพติดทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถควบคุมปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน ชุมชน อันส่งผลต่อการลดทอนปัญหาอาชญากรรมได้อย่างแท้จริง

ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติดมี ๔ แผนงาน คือ

๑. แผนงานสกัดกั้นยาเสพติดสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์

เป้าหมาย :

พื้นที่แนวชายแดน เน้นช่องทางนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นหลัก เส้นทางและระบบคมนาคมตอนในทุกระบบ และการคมนาคมที่เชื่อมโยงกับต่างประเทศ

แนวทาง

๑. เน้นความเชื่อมโยงระบบปฏิบัติการเพื่อลดช่องว่างการสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ เพื่อไม่ให้ยาเสพติดเข้าสู่ตอนในประเทศและแพร่กระจายในหมู่บ้าน/ชุมชน (ทหาร ฝ่ายปกครอง ตำรวจ)

๑.๑ กองกำลังป้องกันชายแดนมีการบริหารจัดการชายแดนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสกัดกั้น ยาเสพติด และเคมีภัณฑ์และสารตั้งต้น ไม่ให้สามารถลักลอบนำเข้า – ส่งออก ระหว่างประเทศได้ เช่น การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน การจัดระเบียบเรือ การเฝ้าตรวจชายแดนทั้งทางบกและทางน้ำ เป็นต้น

๑.๒ บูรณาการชุดปฏิบัติการสกัดกั้นของหน่วยงานความมั่นคงทุกประเภท เพื่อปฏิบัติการประจำด่านตรวจ จุดตรวจ/จุดสกัดกั้น ตลอดจนถึงเส้นทางคมนาคมภายในประเทศ พร้อมกำหนดแผนปฏิบัติการที่เชื่อมโยงรองรับจากจุดตรวจชายแดนถึงจุดตรวจตอนในทั้งหลักและรอง

๑.๓ เสริมสร้างหมู่บ้านชายแดนให้เข้มแข็ง สามารถเฝ้าระวังแจ้งเตือนข่าวสารความเคลื่อนไหวของกลุ่มขบวนการค้า ไม่ให้มีการใช้พื้นที่หมู่บ้านของตนเป็นแหล่งพักยาเสพติด และเป็นเส้นทางลำเลียงผ่านเข้าสู่ตอนในประเทศ

๑.๔ จัดระบบควบคุมการขนส่งทางพาณิชย์ พัสดุภัณฑ์ ไปรษณีย์ ภายในประเทศ (ระบบ โลจิสติกส์ : Logistics) โดยเน้นการใช้กฎหมายยาเสพติดและกฎหมายที่สนับสนุนการควบคุมยาเสพติด โดยเฝ้าระวังและควบคุมการขนส่งตั้งแต่ต้นทาง ระหว่างทาง และปลายทาง เพื่อปราบปรามการลักลอบขนส่งยาเสพติดไปกับพัสดุไปรษณีย์ และการลำเลียงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดไปยังพื้นที่เสี่ยงเพื่อลักลอบลำเลียงเข้าสู่แหล่งผลิตต่อไป

๑.๕ บูรณาการสกัดกั้นยาเสพติด ณ ด่านศุลกากร ท่าอากาศยานภายใต้โครงการ ASEAN Airport Interdiction Task Force (AAITF) และท่าเรือ (ASEAN Seaport Interdiction Task Force (ASITF) ระหว่างประเทศ โดยเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจตราและเฝ้าระวังการลักลอบขนยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ไม่ให้มีการลักลอบนำเข้า – ส่งออกทุกรูปแบบ

๒. พัฒนาแหล่งข่าวให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อแจ้งเตือนข่าวข่าวเกี่ยวกับเครือข่ายการค้าระหว่างประเทศจากแหล่งผลิตและกลุ่มเครือข่ายการค้าในประเทศ

๓. การบูรณาการการใช้เทคโนโลยี เครื่องมือ/อุปกรณ์การสกัดกั้นและเสริมเทคโนโลยีที่ทันสมัย ด้วยเครื่องมือเฝ้าตรวจประสิทธิภาพสูงตามพื้นที่ชายแดนที่เข้าถึงยากและพื้นที่ตอนใน และบริหารข่าวกรอง ที่ได้จากการเฝ้าตรวจทางเทคโนโลยี เพื่อให้การสกัดกั้นยาเสพติดมีประสิทธิภาพสูงสุด อาทิ เสริมประสิทธิภาพ การสกัดกั้นบริเวณชายแดน ด้วยเครื่องมือเฝ้าตรวจระยะไกลตามพื้นที่แนวป่าเข้าที่เป็นช่องทางธรรมชาติ Drone UAV กล้อง CCTV ระบบ License plate เครื่องตรวจค้น X-ray ตรวจค้นคนและพาหนะ โดยกำหนดให้มี การบูรณาการการใช้เทคโนโลยี เครื่องมือ/อุปกรณ์การสกัดกั้น ที่มีอยู่ให้เต็มศักยภาพ

๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์สภาพปัญหาและจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อรองรับภารกิจ สกัดกั้นยาเสพติด เคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้นให้มีความสอดคล้องและบูรณาการกันอย่างแท้จริง พร้อมทั้งมีการจัดทาระบบรายงานผลอย่างเป็นระบบ

๕. ส่งเสริมภารกิจของสำนักงานประสานงานแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดน (BLO) ให้มี การประสานงานชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นระบบโดยให้มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารการเฝ้าระวังยาเสพติด และการขับเคลื่อนภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๖. พัฒนาความร่วมมือด้านการข่าวระหว่างประเทศให้มีความเชื่อมโยงกับการข่าวภายในประเทศ เพื่อสนับสนุนภารกิจสกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์

๗. จัดตั้งศูนย์ประสานงานปฏิบัติการสกัดกั้นยาเสพติด เพื่อการบูรณาการข้อมูลด้านการข่าว และเทคโนโลยีในการสกัดกั้น การตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัด ทั่วประเทศ ให้มีการปฏิบัติงานที่สอดคล้อง ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

๒. แผนงานปราบปรามยาเสพติด

เป้าหมาย:

ปราบปรามนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ นายทุน ผู้มีอิทธิพล เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทุกราย เครือข่ายข้ามชาติและผู้ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ตลอดจนนักค้าในชุมชน

แนวทาง

บูรณาการสืบสวนปราบปรามเครือข่ายและเป้าหมายของแผน ด้วยมาตรการด้านปราบปรามครบทุกมิติ ดังนี้

๑. สืบสวนเชิงลึกเพื่อหาข่าวบุคคล รูปแบบและลักษณะในการกระทำความผิดของเป้าหมายรายสำคัญอย่างต่อเนื่อง และเพื่อทำลายเครือข่ายการค้ารายสำคัญและลดการเกิดผู้ค้ารายใหม่ที่จะพัฒนาเป็น นักค้ารายสำคัญต่อไป

๒. สืบสวนปราบปรามเพื่อยุติบทบาทนักค้ายาเสพติดข้ามชาติ

๓. สืบสวนปราบปรามเพื่อยุติบทบาทเครือข่ายที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐและกลุ่มผู้มีอิทธิพล

๔. สืบสวนปราบปรามและเฝ้าระวัง เพื่อยุติบทบาทไม่ให้เกิดการค้ายาเสพติดของกลุ่มเครือข่าย นักค้ายาเสพติดในเรือนจำ

๕. เร่งรัดมาตรการสืบสวนด้านการเงินและการดำเนินการด้านทรัพย์สินของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ภายใต้กฎหมายที่มีอยู่ให้สามารถทำลายเครือข่ายนักค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ ประมวลรัษฎากร

๖. บูรณาการการใช้เครื่องมือ/อุปกรณ์เทคโนโลยีการสืบสวน และพัฒนาเทคนิคการสืบสวนสอบสวนร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อทำลายเครือข่ายการค้ายาเสพติด

๗. จัดตั้งแหล่งข่าวที่สามารถเข้าถึงเครือข่ายนักค้ายาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้าน โดยกำหนดเป้าหมายที่มุ่งหวังในทางปฏิบัติ ติดตามพฤติการณ์ และความเคลื่อนไหวของขบวนการการค้ายาเสพติด

๘. จัดตั้งชุดปฏิบัติการเพื่อดำเนินการสืบสวนกลุ่มเครือข่ายนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ เครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติ และผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๙. กำหนดให้มีแผนยุทธการระดับพื้นที่ปราบปรามนักค้ายาเสพติดระดับชุมชนของจังหวัด แผนปฏิบัติการลาดตระเวนกวาดล้าง ปิดล้อมตรวจค้น บังคับปราบ ปฏิบัติการจิตวิทยาเชิงรุก เพิ่มความเข้มข้นในมาตรการและความเข้มแข็งในการดำเนินงาน และกดดันผู้ค้ายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งจัดชุดปฏิบัติการระดับภาค จังหวัด สภ. สน. โดยเฉพาะในพื้นที่เป้าหมาย

๑๐. ลดทอนบทบาท โอกาส นักค้ารายย่อยที่พัฒนาจากผู้เสพ ด้วยการป้องกันปรามนามาตรการทางสังคมมาใช้กับนักค้ายาเสพติดระดับชุมชน

๑๑. จัดตั้งชุดปฏิบัติการเพื่อดำเนินการต่อผู้กระทำผิดในหมู่บ้าน/ชุมชน และข้อร้องเรียนของประชาชน แบบครบวงจร โดยการพิสูจน์ทราบบุคคลเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้อง แหล่งพักอาศัย เพื่อจับกุม ปิดล้อมตรวจค้น กัดค้นเป้าหมาย รวมทั้งรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ร่วมกันเฝ้าระวังและสอดส่องไม่ให้มีผู้กระทำผิด

๑๒. สืบสวนปราบปรามและติดตามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ลักลอบซื้อ – ขยายยาเสพติดทุกประเภทบน เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media)

๑๓. เฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบผู้กระทำผิดที่ดำเนินการลักลอบนำเข้า – ส่งออกสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ทุกรูปแบบ ภายใต้คำสั่ง/ระเบียบ/กฎกระทรวง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑๔. ตรวจสอบพิสูจน์และวิเคราะห์คุณลักษณะตัวยาแบบบูรณาการเชื่อมโยงทั้งกับประเทศเพื่อนบ้าน และภายในประเทศ เพื่อสนับสนุนการสืบสวนขยายผลและทำลายโครงสร้างการค้ายาเสพติดต่อไป

๑๕. ตรวจสอบ เก็บรักษาและทำลายยาเสพติดให้โทษของกลางและของกลางที่ไม่ใช่ยาเสพติดให้โทษ

๓. แผนงานการพัฒนาศักยภาพการปราบปราม

เป้าหมาย : พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพด้านการข่าวและการปราบปรามยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพ

๑. ด้านการข่าวยาเสพติด

๑.๑ บูรณาการการบริหารจัดการประชาคมข่าวกรองยาเสพติด สร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน และชุดปฏิบัติการ เพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์ยาเสพติด เพื่อสนับสนุนภารกิจ ด้านการปราบปรามยาเสพติดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๑.๒ ส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศในการสนับสนุนและแลกเปลี่ยน ข่าวสาร ข่าวกรองยาเสพติด และการประสานงานปราบปรามยาเสพติด เช่น องค์กรตำรวจสากล (Interpol) หน่วยงานด้านยาเสพติดประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น เพื่อลดศักยภาพการผลิต ลิดรอนเครือข่ายการค้าระหว่างประเทศ และสลายโครงสร้างการค้า ยาเสพติดให้ได้ทั้งระบบ

๑.๓ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ข่าวกรองยาเสพติดภายในประเทศระหว่างหน่วยงานภาคี กับสำนักงาน ป.ป.ส. ผ่านเวทีประชุมโต๊ะข่าว ประชาคมข่าวกรอง หรือแบบไม่เป็นทางการ (โต๊ะเล็ก) ทุกเดือน

๑.๔ พัฒนาระบบการสืบสวนหาข่าวด้วยเทคโนโลยีและรูปแบบที่ทันสมัย เพื่อให้ การปราบปราม การสืบสวนขยายผลผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๕ พัฒนาระบบฐานข่าว (Data Base) และระบบการแจ้งเตือน การเฝ้าระวังสถานการณ์ ยาเสพติด ให้มีประสิทธิภาพ จนนำไปสู่การพัฒนาระบบฐานข่าวในรูปแบบของ Big Data ที่สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ทันต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบันได้อย่างแท้จริง

๑.๖ พัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ทั้งด้านการสืบสวนหาข่าว การรายงานข่าวสาร การเขียนรายงานเชิงสถานการณ์ และทักษะการสืบสวนปราบปรามรูปแบบใหม่ ให้รู้เท่าทันรูปแบบการค้า ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

๒. ด้านการพัฒนากฎหมายและคุณภาพของการดำเนินคดียาเสพติด

๒.๑ พัฒนานโยบาย ปรับกฎหมายในการควบคุมยาเสพติด พืชเสพติด ให้สอดคล้องกับสถานการณ์

๒.๒ เตรียมการรองรับร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

๒.๓ สร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องกฎหมายยาเสพติดให้กับประชาชน

๒.๔ พัฒนาคุณภาพของการดำเนินคดียาเสพติดของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถดำเนินคดี

เนนการต่อผู้กระทำผิดตามพฤติการณ์และตามเจตนา รรมย์ ของกฎหมาย

๓. ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสืบสวนปราบปราม

๓.๑ ผลักดัน สนับสนุนให้หน่วยงานที่มีบทบาทในการสืบสวนปราบปรามมีการบูรณาการ ในการนำ เครื่องมือ อุปกรณ์ และระบบเทคโนโลยีมาช่วยเสริมภารกิจด้านการปราบปรามยาเสพติดทุกมิติ ทั้งการสกัดกั้นและการสืบสวน ปราบปรามให้มีประสิทธิภาพก้าวทันยุคดิจิทัล (Digital)

๓.๒ พัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ให้สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการสืบสวน หาข่าวสาร ได้อย่างเป็นระบบ และสามารถแจ้งเตือนหรือนำไปสู่การจับกุมได้

๔. ด้านการตรวจพิสูจน์ยาเสพติด

๔.๑ สนับสนุนข้อมูลด้านการข่าวจากการสืบสวนปราบปราม เพื่อนำไปสู่การจัดทำ Drugs Profile ทั้งตัวยาและสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้ทันเวลา

๔.๒ การนำเทคโนโลยี และเทคนิคทางนิติวิทยาศาสตร์ มาใช้ในการพัฒนาการตรวจพิสูจน์ ยาเสพติด และสารเสพติด

๔.๓ การสร้างเครือข่ายทั้งภายนอกประเทศและภายในประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลการตรวจ พิสูจน์ตัวยา สารเสพติด และสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ อันนำไปสู่การทำลายแหล่งผลิต การปราบปรามผู้ค้า และการเฝ้าระวัง

๔.๔ ศึกษาและพัฒนาทักษะ ความรู้ เกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์ยาเสพติด เพื่อนำไปสู่การแจ้งเตือนตัว ยาหรือสารเสพติดชนิดใหม่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเฝ้าระวังและสืบสวนปราบปรามต่อไป

๕. ด้านการพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยาเสพติด

๕.๑ พัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการปราบปรามยาเสพติดทุกมิติ ให้มีความรู้และ ทักษะการปฏิบัติงาน ทั้งด้านกฎหมาย เครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี รูปแบบการสืบสวนสอบสวน การฝึกสมรรถภาพทางด้าน ร่างกายและจิตใจ และแนวทางการปฏิบัติงานอื่น ๆ ให้มีความต่อเนื่อง

๕.๒ การสร้างความตระหนักถึงความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่และประชาชนในการปฏิบัติภารกิจ ปราบปรามยาเสพติด เพื่อลดความสูญเสียจากการปฏิบัติหน้าที่

๔. แผนงานควบคุมพืชเสพติด

แนวทาง

๑. การแก้ไขปัญหาพืชเสพติด ได้แก่ พื้นที่เพาะปลูกพืชฝิ่น กัญชา พืชกระท่อม เฮมพ์ (กัญชง) ซึ่งต้องใช้ มาตรการควบคุมทั้งด้านกฎหมายควบคู่กับแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒. ควบคุมพืชเสพติด ที่นำมาใช้เป็นส่วนผสมเพื่อการค้า หรือการกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพืชเสพติด พร้อมทั้งสร้าง การตระหนักรู้ให้กับประชาชนไม่ให้กระทำผิด

๓. การปราบปรามพืชเสพติดที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ เพื่อวัตถุประสงค์การใช้ที่ผิดกฎหมาย

ค. มาตรการด้านการบำบัดรักษายาเสพติด

มาตรการด้านการบำบัดรักษายาเสพติด ขับเคลื่อนด้วย ๒ ยุทธศาสตร์ คือ

๕. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด

จุดเน้น: ผู้เสพ ผู้ติด ได้รับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างมีมาตรฐานมีระบบทางเลือกที่เหมาะสมเพิ่มเติมกับผู้เสพ ผู้ติด ได้แก่ มาตรการในการบำบัดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางหรือ Community Based Treatment การลดอันตรายจากยาเสพติด การป้องกันและแก้ไขผู้ที่มีอาการทางจิตจากการใช้สารเสพติดเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงระบบสาธารณสุข (Accessibility) ครอบคลุมพื้นที่ (Coverage) ความสะดวกสบาย (Affordability) ความตระหนักรู้ทางสาธารณสุข (Awareability) และการเตรียมการรองรับประมวลกฎหมาย ยาเสพติด

เป้าหมายแผน:

ผู้เสพ ผู้ติด ยาเสพติด ได้รับการบำบัดรักษา ลดอันตรายจากยาเสพติด ดังนี้

๑. นำผู้เสพผู้ติด ยาเสพติด เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา จำนวน ๒๑๗,๕๕๐ ราย แบ่งออกเป็น

๑.๑ ระบบสมัครใจ จำนวน ๑๓๖,๐๐๐ ราย

- โรงพยาบาล/สถานพยาบาล จำนวน ๙๑,๕๐๐ ราย

- ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จำนวน ๔๐,๐๐๐ ราย

- การบำบัดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง จำนวน ๔,๕๐๐ ราย

๑.๒ ระบบบังคับบำบัด จำนวน ๕๖,๕๕๐ ราย

- ควบคุมตัว จำนวน ๒๐,๕๕๐ ราย

- แบบไม่ควบคุมตัว จำนวน ๓๖,๐๐๐ ราย

๑.๓ ระบบต้องโทษ จำนวน ๒๕,๐๐๐ ราย

- ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน จำนวน ๒๒,๐๐๐ ราย

- ในสถานพินิจ/ศูนย์ฝึกอบรม จำนวน ๓,๐๐๐ ราย

๒. ให้บริการด้านการลดอันตรายจากยาเสพติด (Harm Reduction) จำนวน ๗๙,๘๐๐ ราย

ยุทธศาสตร์ การแก้ไขปัญหาผู้เสพ ผู้ติด ยาเสพติด มี ๓ แผนงาน คือ

๑. แผนงานค้นหาและนำผู้เสพเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟู การดูแล และการบริการด้านการลดอันตรายจากยาเสพติด

แนวทาง

๑. จัดระบบเพื่อให้ผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติด เข้าถึงบริการด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

๑.๑ พัฒนาเครื่องมือในการชักชวน จูงใจผู้เสพเข้าสู่การบำบัดรักษา เครื่องมือในการคัดกรอง ที่ครอบคลุมทั้งด้านการเสพติด สุขภาพ และทางสังคม ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ เพื่อการคัดกรอง ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

๑.๒ จัดระบบการส่งต่อเข้าสู่ระบบการบำบัดฟื้นฟูอย่างมีคุณภาพและครอบคลุมทุกพื้นที่

๒. ดำเนินการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ทั้งในวงกว้างและในระดับพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

๒.๑ สร้างเจตคติในการยอมรับว่าผู้เสพคือผู้ป่วย และการเสพติดเป็นโรคเรื้อรัง เพื่อให้ครอบครัว ชุมชน สังคมมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคสมองติดยา และมีเจตคติในการยอมรับผู้เสพผู้ติด รวมถึงให้โอกาสในการกลับสู่สังคม และร่วมเป็นพลังในการดูแลและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในชุมชน

๒.๒ ดำเนินการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับแนวทางการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ สถานที่ให้บริการ

ด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ และให้ความช่วยเหลือผู้ที่ผ่านการบำบัดรักษา

๒.๓ พัฒนาสื่อที่เข้าถึงผู้เสียหายผู้ติดยาเสพติดโดยตรง เพื่อให้ความรู้ถึงโทษพิษภัย และความตระหนักใน ความสำคัญที่จะต้องเข้ารับการบำบัดรักษา หรือการลดอันตรายจากยาเสพติด โดยดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และสร้าง เจตคติ ผ่านสื่อมวลชน ช่องทาง สายด่วนโทรศัพท์ สื่อออนไลน์ แอปพลิเคชัน รวมถึงสื่อบุคคลในพื้นที่ เช่น ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) ผู้นำชุมชน อาสาสมัครคุมประพฤติ ฯลฯ

๓. การชักชวน จูงใจให้ผู้เสียหายเสพติดในพื้นที่เข้าสู่อการบำบัดรักษาโดยใช้กลไกผู้นำชุมชนภาคประชาชน อาสาสมัครใน พื้นที่ และกระบวนการทางสังคม โดยการพัฒนาองค์ความรู้บุคลากรผู้ทำหน้าที่ในการชักชวน จูงใจ ผู้เสียหายเสพติด ในพื้นที่เข้าสู่อ การบำบัดรักษา

๒. แผนงานบำบัดรักษา

๒.๑ บำบัดรักษาระบบสมัครใจ

เป้าหมาย : ระบบสมัครใจ สถานพยาบาล/โรงพยาบาล จำนวน ๙๑,๕๐๐ ราย แบ่งเป็น

๑) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ๗๔,๐๐๐ ราย

๒) กรมการแพทย์ ๑๐,๕๐๐ ราย

๓) กรมสุขภาพจิต ๕,๐๐๐ ราย

๔) กรุงเทพมหานคร ๒,๐๐๐ ราย

- ระบบสมัครใจ ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จำนวน ๔๐,๐๐๐ ราย

- ระบบสมัครใจ โดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง (Community Based Treatment) จำนวน ๔,๕๐๐ ราย

แนวทาง

๑. วางกลไกสาธารณสุขในการอำนวยความสะดวก สนับสนุน และกำกับกำเนินงานด้านการบำบัดรักษาในระดับเขตสุขภาพ ระดับจังหวัด และระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดระบบการบำบัดรักษาที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามแนวทางที่กระทรวงสาธารณสุข กำหนด

๒. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการบำบัดรักษาในทุกรูปแบบ โดยเฉพาะการบำบัดรักษาโดยสหวิชาชีพ หรือหน่วยงาน ภาครัฐ เช่น การเตรียมความพร้อมก่อนกลับสู่สังคมในศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบำบัดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง (Community Based Treatment) รวมถึง การบำบัดรักษาโดยใช้องค์กรเอกชน องค์กรศาสนา เพื่อลดการกลับไปเสพติดซ้ำ ของกลุ่มผู้ใช้และผู้เสียหายเสพติด

๓. ขยายการให้บริการผู้ติดยาเสพติด ผู้ติดยาเสพติดเรื้อรัง ผู้มีอาการทางจิตอันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติดให้ได้รับการ บำบัดรักษาและบริการทางการแพทย์ที่สะดวกและเข้าถึงง่าย เพื่อให้ผู้ป่วยเหล่านั้นคงอยู่ ในการดูแลของสาธารณสุข จนสามารถ กลับมาใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข และไม่เกิดอันตรายต่อตนเองและสังคม

๔. นำครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลผู้ใช้ และผู้เสียหายเสพติดในพื้นที่ร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล หรือสถานพยาบาลในระดับพื้นที่

๕. ดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในสถานศึกษา (จิตสังคมในสถานศึกษา)

๒.๒ บำบัดรักษาระบบบังคับบำบัด

เป้าหมาย : ให้การบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด จำนวน ๕๖๕๕๐ ราย แบ่งเป็น

- ระบบบังคับบำบัด แบบควบคุมตัว ๒๐,๕๕๐ ราย

๑) หน่วยงานภาคีในสังกัดเหล่าทัพ/ปกครอง/ตร.และกรมคุมประพฤติ ๑๗๒๐๐ ราย

๒) กระทรวงสาธารณสุข (กรมการแพทย์ และกรมสุขภาพจิต) ๓๙๓๕๐ ราย

- ระบบบังคับบำบัด แบบไม่ควบคุมตัว ๓๖,๐๐๐ ราย

๑) กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข) ๓๑,๐๐๐ ราย

๒) กรุงเทพมหานคร

แนวทางการดำเนินงาน

๑. นำผู้เสพยาเสพติดที่ถูกพบโดยเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ที่ไม่เข้าเงื่อนไขที่จะเข้ารับการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ ให้เข้าสู่ การบำบัดรักษาในระบบบังคับบำบัด ก่อนที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพของตนเองและผลกระทบต่อสังคม

๒. พัฒนาศักยภาพศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด/สถานที่เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัดแบบควบคุมตัว ให้เพียงพอต่อการรองรับจำนวนผู้เสพยาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติดที่ไม่เข้าเงื่อนไขการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ ได้

๓. พัฒนาคุณภาพการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด รวมทั้งการสงเคราะห์ทางสังคม ตามมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ทั้ง ๒ รูปแบบ คือ

๓.๑ การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด แบบควบคุมตัว ดำเนินการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานภาคีให้ได้คุณภาพและมีมาตรฐานภายใต้การกำกับของกระทรวงสาธารณสุข

๓.๒ การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด แบบไม่ควบคุมตัว ดำเนินการพัฒนากลไกการรับ ส่งต่อ รวมถึง การบำบัดรักษาเพื่อให้ผู้เข้ารับการบำบัดคงอยู่ในระบบจนสิ้นสุดกระบวนการ

๒.๓ บำบัดรักษา ระบบต้องโทษ

เป้าหมาย :

ให้การบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดในระบบต้องโทษ จำนวน ๒๕,๐๐๐ ราย แบ่งเป็น

- ผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถานที่มีประวัติการใช้ยาเสพติด (กรมราชทัณฑ์) ๒๒,๐๐๐ ราย

- เด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวในสถานพินิจ/ศูนย์ฝึกฯ (กรมพินิจฯ) ๓,๐๐๐ ราย

- ผู้ถูกคุมความประพฤติคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ๑๕,๐๐๐ ราย

แนวทางการดำเนินงาน

๑. พัฒนาระบบการการบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดในระบบต้องโทษ ในทุกขั้นตอนให้มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ สังคม และทักษะทางสังคม

๒. ให้ความสำคัญกับกระบวนการเตรียมการก่อนปล่อยตัว เพื่อเตรียมความพร้อม ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านทักษะชีวิต ทักษะสังคม ความเข้มแข็งของจิตใจ และการป้องกันการกลับไปเสพยาซ้ำเมื่อกลับไปสู่สภาพสิ่งแวดล้อมเดิม

๓. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จัดกิจกรรมการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานเพื่อเตรียมความพร้อมเด็กและเยาวชน ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ตามระยะเวลาที่เด็กและเยาวชนจะได้รับการปล่อยตัว นอกจากนั้น ยังมีกระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และมีการติดตามภายหลังปล่อยจากศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ๑ ปี เพื่อติดตามดูแลและให้ความช่วยเหลือ

๔. พัฒนาแนวทางการคัดกรองที่ครอบคลุมทั้งด้านการเสพติด สุขภาพ และทางสังคม ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันภายใต้แนวทางของสาธารณสุข และคุณภาพการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ในระบบต้องโทษ

๕. ควบคุมประพฤติดำเนินการบำบัด แก่ไข พ้นฟู ผู้ถูกคุมความประพฤติในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งในกลุ่มผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ กลุ่มเด็กและเยาวชน รวมถึงกลุ่มผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษและลดวันต้องโทษจำคุก ซึ่งดำเนินการตามลักษณะเป็นรายบุคคล คือ ๑) โปรแกรมพื้นฐาน ๒) โปรแกรมเฉพาะด้าน และ ๓) การจัดค่ายเฉพาะด้าน

๓. แผนงานแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการใช้มาตรการทางเลือก

แนวทาง

๑. ให้บริการด้านการลดอันตรายจากยาเสพติด (Harm Reduction) ในพื้นที่ ๓๖ จังหวัด และกรุงเทพมหานคร ตามคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติที่ ๒/๒๕๖๐ เพื่อลดอันตรายและผลกระทบทางสุขภาพของผู้เสพยาเสพติด ผู้ใกล้ชิด และสังคม

๒. จัดตั้งศูนย์บริการด้านการลดอันตรายจากยาเสพติดระดับจังหวัด (Harm Unit) ทุกจังหวัด

๓. พัฒนารูปแบบการลดอันตรายจากยาเสพติดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาและบริบทของประเทศไทย

๔. ขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคมต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดียาเสพติด และคดีความรุนแรงในครอบครัวในระบบศาล เพื่อศึกษามาตรการเบี่ยงเบนคดี (Diversion) ในชั้นศาลของผู้กระทำความผิดเล็กน้อยในคดียาเสพติด โดยใช้กระบวนการให้คำปรึกษาด้านจิตสังคม เพื่อให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข และป้องกันการกลับมากระทำความผิดซ้ำ

๕. สร้างความเข้าใจต่อสาธารณชนถึงเหตุผลและความจำเป็นของการนำมาตราทางเลือกมาใช้

๖. ยุทธศาสตร์การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม

จุดเน้น: ผู้เสพยาเสพติดได้รับการติดตามดูแลผ่านระบบนิเวศของผู้ผ่านการบำบัดรักษา ผู้ต้องโทษคดียาเสพติด เมื่อกลับสู่สังคมให้เอื้อต่อการบำบัดรักษาหรือป้องกันการกลับไปใช้ยาหรือกระทำผิดอีก โดยเพิ่มขีดความสามารถในการติดตามผู้ผ่านการบำบัดแบบพบตัว และกรณีไม่พบตัวเพื่อทราบสถานะในขั้นต้น พัฒนาการช่วยเหลือ โดยใช้การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

๑. แผนงานติดตามและช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด

แนวทาง

๑. ให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพได้รับการติดตามดูแลช่วยเหลือและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนให้การสนับสนุนในการกลับสู่สังคมของผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ตามความต้องการและความเหมาะสมโดย

๑.๑ เตรียมความพร้อมผู้พ้นโทษและผู้ผ่านการบำบัดรักษาในการแก้ไขฟื้นฟู ปรับทัศนคติ ค่านิยม พฤติกรรม และการปรับตัวในการใช้ชีวิตร่วมกับคนในสังคม

๑.๒ ดำเนินการตามหลักเกณฑ์แนวทางในการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาการเสพติดรวมถึงกำหนดตัวชี้วัดเชิงคุณภาพในการปฏิบัติงาน

๑.๓ ปรับวิธีการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาในระดับพื้นที่ให้เหมาะสม กับผู้ผ่านการบำบัดพัฒนารูปแบบการติดตามผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่เน้นการสร้างสัมพันธภาพที่ดี โดยการนำแนวคิด ระบบการจัดการรายกรณี (Case management) มอบหมายให้มีทีมสหสาขาวิชาชีพ ทาหน้าที่ในการบูรณาการความช่วยเหลืออย่างรอบด้าน โดยการประเมินภาวะสุขภาพของผู้เข้ารับการบำบัดรักษา และวางแนวทางการดูแล ตลอดจนติดตามผลลัพธ์อย่าง

ต่อเนื่อง ซึ่งในการดำเนินงานจะมอบหมายให้ผู้จัดการรายบุคคล (Case Manager) ให้เข้ามามีส่วนช่วยในการจัดการ ประสานงาน และดูแล

๑.๔ พัฒนาศักยภาพของระบบ ทีมติดตาม ดูแล ช่วยเหลือฯ ให้สามารถดูแล ช่วยเหลือได้ตาม แนวทางมาตรฐานพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาครอบครัวเพื่อแนะนำการปรับสภาพครอบครัวให้ผู้ผ่าน การบำบัดรักษาเพื่อไม่ กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำหรือผู้พันโทษไม่กระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติด

๑.๕ เผยแพร่แนวคิดให้ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ครอบครัว และชุมชนได้เข้าใจ ว่าการ ติดตามเป็นการสนับสนุน ช่วยเหลือ ประคับประคองผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขและ ไม่กลับไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีก

๑.๖ พัฒนาระบบข้อมูลรองรับการส่งต่อจัดระบบการติดตามดูแลช่วยเหลือเมื่อสิ้นสุดโปรแกรมบำบัด เพื่อส่งต่อข้อมูลให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อไป

๑.๗ สร้างโอกาสทางสังคมบุคคลหากมีโอกาสก็สามารถที่จะเรียนรู้ ปรับทัศนคติ เปลี่ยนแปลง พฤติกรรม และพัฒนาขีดความสามารถให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมขึ้นได้

๑.๘ สร้างชุมชนเอื้ออาทรตัวอย่าง รองรับผู้พันโทษและผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้บุคคล และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องรับรองดูแลร่วมกับชุมชน

๒. การสื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าของคนและยอมรับ “ การคืนคนดีสู่สังคม ” โดย

๒.๑ สร้างความเข้าใจในธรรมชาติของผู้เสพยาเสพติดว่าเป็นผู้ป่วยโรคสมองติดยาทำให้เห็นถึง ความจำเป็นต่อการให้การบำบัดรักษาผู้ป่วย และทำให้ผู้เสพยาเสพติดรู้สึก เต็มใจในการเข้ารับการรักษาจนสามารถเลิกยาเสพติดและกลับคืนสู่สังคมได้

๒.๒ จัดทำข้อมูล ข่าวสาร และสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยข้อมูลข่าวสารเพื่อการเผยแพร่มีสาระ การสร้างความตระหนักในคุณค่าของคน และยอมรับ “ การคืนคนดีสู่สังคม ” รวมถึงตัวอย่างบุคคลผู้พันโทษ/ผู้ผ่านการบำบัดที่ได้ กลับคืนเป็นคนดีของสังคมที่จัดทำในรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ สิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสารผ่านช่องทาง ต่างๆ ทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น

๒.๓ ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน ท้องถิ่น จัดกิจกรรม รมณรงค์เพื่อสร้างความเข้าใจ ตระหนักในคุณค่าของคน และเปลี่ยนทัศนคติไปสู่การยอมรับ “ การคืนคนดีสู่สังคม ”

๒.๔ ประชาสัมพันธ์สร้างทัศนคติที่ดีให้กับสาธารณชน เน้นย้ำเรื่องการให้โอกาสแก่ผู้เคยกระทำ ความผิดคดียาเสพติดและผู้เคยติดยาเสพติดกลับคืนสู่สังคม

๒.๕ สร้างความรู้ความเข้าใจให้ครอบครัว ให้กำลังใจ ให้อภัย ให้โอกาส

๓. เสริมสร้างศักยภาพ สร้างตัวตน ของผู้พันโทษ ผู้ผ่านการบำบัดรักษาเพื่อให้ความพร้อมทั้งสุขภาพร่างกายและ สุขภาพจิต สามารถสร้างประโยชน์ เป็นอาสาสมัคร ให้สังคม

๓.๑ พัฒนาระบบและวิธีปฏิบัติในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้ได้รับโอกาสในการกลับตนเป็นคนดี

๓.๒ เชื่อมโยงข้อมูลความต้องการเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพ การสงเคราะห์ ทุนประกอบอาชีพ ทุนการศึกษา การหางานทำ ระหว่างหน่วยงานกับผู้ผ่านการบำบัด

๓.๓ พัฒนาให้มีความรู้และมีมือแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมถึงมี ทักษะในการใช้ชีวิต โดยสถาบันการศึกษา สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานทั้งภาครัฐและเอกชน และกระทรวงสาธารณสุข

๓.๔ สร้างโอกาสให้ผู้พ้นโทษ ผู้ผ่านการบำบัดรักษาที่มีศักยภาพได้รับการจ้างงานหรือประกอบธุรกิจส่วนตัวที่สุจริตอย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไป โดยดึงเอกชนเข้าร่วมและรัฐให้ความเชื่อมั่น

๓.๕ พัฒนาอาชีพเดิม อาชีพเสริม หรือเปลี่ยนอาชีพใหม่โดยคำนึงถึงความต้องการและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการหาเลี้ยงชีพในอนาคต พัฒนาทักษะทางวิชาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดของแต่ละบุคคล เพื่อเข้าทำงานในหน่วยงาน ได้งานทำอย่างต่อเนื่อง และมีอาชีพที่มั่นคงในระยะยาว

๓.๖ จัดหาแหล่งเงินทุนก้อนแรก (Seed money) จากแหล่งทุนปกติที่มีอยู่

๓.๗ ให้เป็นอาสาสมัคร ผู้ให้ประสบการณ์ เพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้กับบุคคลอื่นในการเป็นแบบอย่างที่ดี และสร้างความภาคภูมิใจในฐานะผู้ให้

๔. ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้พ้นโทษ ผู้ผ่านการบำบัดรักษาที่มีศักยภาพได้กลับเข้าสู่กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม

๔.๑ สร้างมาตรการจูงใจให้ภาครัฐ ท้องถิ่น และเอกชนว่าจ้างผู้ผ่านการบำบัดรักษา ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ เข้าทำงานในองค์กร

๔.๒ ส่งเสริมให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพได้เข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรม จิตสาธารณะในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ

๔.๓ ส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสร้างมาตรการรองรับแรงงานคืนถิ่นด้านวิชาชีพเพื่อให้สามารถเลี้ยงดูตัวเองได้ สร้างความสามารถพึ่งตนเองได้ เป็นที่พึ่งของครอบครัวได้

ง. มาตรการด้านการบริหารจัดการ

มาตรการด้านการบริหารจัดการให้เกิดการบูรณาการ ขับเคลื่อนด้วย ๒ ยุทธศาสตร์ คือ

๗. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

จุดเน้น: ขยายกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมภาคประชาชนรวมถึง ภาคเอกชน องค์กรต่างๆ ทั้งในมาตรการป้องกัน บำบัดรักษา และเฝ้าระวังปัญหาเสพติด

ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนมี ๑ แผนงาน คือ

๑. แผนงานสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

กลุ่มเป้าหมาย

หมู่บ้าน ชุมชน ๘๒,๐๓๔ แห่ง

หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ๒๒,๒๐๖ แห่ง

แนวทาง

๑. ประเมินสถานการณ์ปัญหาเสพติดและความเข้มแข็งของหมู่บ้านชุมชนเพื่อวางบทบาท ในการมีส่วนร่วม และวางแผนร่วมกันให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและศักยภาพของหมู่บ้าน ชุมชน แต่ละแห่ง

๒. สร้างเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ผ่านกลไกในชุมชน ร่วมดำเนินการป้องกันยาเสพติดโดยคนในชุมชน ชุมชนจัดการตนเอง

๓. สนับสนุนให้เกิดอาสาสมัครในชุมชน ประสานความร่วมมือกับอาสาสมัครต่าง ๆ เช่น ชูตริศึกษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประจำหมู่บ้าน เป็นต้นเพื่อเป็นแกนหลักของหมู่บ้านชุมชนในการสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด

๔. สนับสนุนการจัดตั้ง ดำเนินงานของกลุ่ม สมาคม ชมรม ต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่

๕. ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายหมู่บ้านชุมชนในแต่ละพื้นที่เพื่อเป็นกลไกในการเข้าถึงและระดมการมีส่วนร่วมโดยมุ่งเน้นให้เครือข่ายหมู่บ้านชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถจัดทำแผน และสนับสนุนให้หมู่บ้านชุมชน ในเครือข่ายให้ร่วมกันป้องกันยาเสพติดได้

๖. ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการสรุปทบทวนและถ่ายทอดความรู้ในการสร้างการมีส่วนร่วมในหมู่บ้านชุมชน เช่น ส่งเสริมการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชน สนับสนุนวิทยากรกระบวนการในการถ่ายทอดองค์ความรู้

๗. ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทพื้นที่ภารกิจด้านยาเสพติดตามสภาพปัญหาในและความต้องการของประชาชน โดยจัดทำแผน ขับเคลื่อนกลไกของท้องถิ่นอย่างจริงจัง

๘. สร้างแนวร่วมจากองค์กรภาคเอกชน ทั้งมูลนิธิ / สมาคม ต่างๆ และองค์กรภาคธุรกิจเอกชน เพื่อร่วมสนับสนุนและดำเนินการป้องกันยาเสพติด

๙. พัฒนาหมู่บ้านชุมชนไปสู่หมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด เพื่อยกระดับเป็น หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน และพัฒนายกระดับเป็นศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินตามลำดับ

๑๐. สร้างความเชี่ยวชาญและพัฒนาศักยภาพในการขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน ทั้งในเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และแกนนำภาคประชาชน

๑๑. บูรณาการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในแผนการทางานของทุกภาค

๘. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

จุดเน้น: ขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ของการปฏิรูปประเทศ ด้วยการพัฒนานวัตกรรม และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนางานรองรับประเทศไทย ๔.๐

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการมี ๕ แผนงาน คือ

๑. แผนงานพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลยาเสพติด

แนวทาง

๑. ปรับความคิดของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อเข้าสู่การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้กับงานยาเสพติดและองค์การอย่างเหมาะสม
๒. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการปฏิบัติงานและการให้บริการอย่างคุ้มค่า พอเพียง และปลอดภัย
๓. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลกำหนดแนวปฏิบัติ และวางแผนการใช้งานเพื่อให้องค์กรบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้

๔. พัฒนาระบบสารสนเทศและบูรณาการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานด้วยความสะดวก รวดเร็ว ได้ทุกที่ ทุกเวลาอย่างมั่นคงและปลอดภัย

๕. พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลรองรับความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดระหว่างประเทศ

๖. พัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

๗. สร้างศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลดิจิทัลด้านยาเสพติดในทุกมิติของปัญหา เพื่อให้เกิดมาตรการแบบผสมผสานและการทำงานแบบครบวงจร

นอกจากนี้ ในการการกำกับดูแลข้อมูล เพื่อเป็นกลไกในการกำหนดทิศทาง ควบคุม และทวนสอบการบริหารจัดการข้อมูล เพื่อให้หน่วยงานได้ดำเนินการบริหารจัดการข้อมูลตามนโยบาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับที่ได้กำหนดไว้ การกำกับดูแลข้อมูลที่ดีก่อให้เกิดการบริหารจัดการข้อมูลที่ดี ส่งผลให้ข้อมูลมีความมั่นคงปลอดภัย มีคุณภาพ มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม และมีความคุ้มค่าต่อการดำเนินงาน รวมถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) มีความพร้อมใช้ สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ มีแนวทาง ดังนี้

๑. จัดตั้งคณะทำงานให้สอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งตามที่ได้กำหนดไว้ในรอบการกำกับดูแลข้อมูล (Structured /Semi- Structured/ Unstructured)ได้แก่คณะกรรมการกำกับดูแลข้อมูลที่มีบริการข้อมูลคณะทำงาน Big Data เป็นต้น

๒. กำหนดกระบวนการกำกับดูแลข้อมูล (Data Governance Process) ตามที่ได้กำหนดไว้ในรอบการกำกับดูแลข้อมูลและแผนการพัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่(Big Data) โดยพิจารณาถึงการเลือกข้อมูลเพื่อดำเนินการกำกับดูแล

๓. กำหนดนโยบายมาตรฐาน แนวปฏิบัติโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับกฎหมายระเบียบข้อบังคับคำสั่งหรือข้อกำหนดอื่นๆที่เกี่ยวข้องการเผยแพร่และสื่อสารให้กับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในหน่วยงานและภายนอกหน่วยงานเพื่อดำเนินการต่อไป

๔. คณะทำงานที่กำหนดไว้มีหน้าที่ในการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไปเริ่มตั้งแต่การวางแผนการลงมือปฏิบัติการ ตรวจสอบและปรับปรุงตามลำดับ

๕. ตรวจสอบเพื่อการประเมินผลการทำงานในภาพรวมเพื่อเป็นข้อมูลที่ใช้สำหรับการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาในอนาคตและบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ตลอดจนเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ

๒. แผนงานพัฒนานวัตกรรม การวิจัย วิชาการ และองค์ความรู้ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

แนวทาง

๑. ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสภาพปัญหาเสพติดวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในลักษณะพหุปัจจัย ศึกษาปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบปัญหาเสพติดทั้งด้านตัวคน ตัวยา และสภาพแวดล้อมศึกษาความสัมพันธ์ของปัญหาเสพติดกับปัญหาอื่น ๆ

๒. ติดตามพัฒนาการของปัญหาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละห้วงเวลาโดยครอบคลุมทั้งพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย และตัวยาเสพติดพัฒนาองค์ความรู้ด้านระบาดวิทยา

๓. ศึกษาวิเคราะห์ประมาณการขนาดของปัญหาเสพติด (Problem size)

๔. มองภาพสถานการณ์ปัญหาเสพติดที่จะเกิดขึ้นในอนาคตตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้วยการวิจัยเชิงอนาคต (Scenario Planning, Future Foresight Research)

๕. ศึกษาเปรียบเทียบแนวทางในการแก้ไขปัญหาเสพติดของนานาชาติเพื่อนำมาสังเคราะห์และประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทย

๖. พัฒนานวัตกรรมเชิงนโยบายและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับกรอบความคิดเรื่องความยั่งยืน การเปลี่ยนแปลงของคลื่นลูกใหม่

๗. วิเคราะห์สังเคราะห์ผลการศึกษาวิจัยมาใช้ประโยชน์ (Meta analysis)

๘. เผยแพร่ข้อมูลองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาโยบายแก่สาธารณชนและผู้มีส่วนได้เสีย (Policy advocacy)

๙. ศึกษาวิจัยผลตอบแทนต่อการลงทุน (Return of investment)

๑๐. จัดการองค์ความรู้ (Knowledge management) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

๑๑. พัฒนาเครือข่ายวิชาการด้านยาเสพติด

๓. แผนงานพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

แนวทาง

๑. พัฒนากำลังพลเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับจุดเน้นของแผนปฏิบัติการเพื่อตั้งขีดความสามารถออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด

๒. พัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐสำนักงาน ป.ป.ส. เพื่อให้ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐมีทักษะด้านดิจิทัลที่เหมาะสมสามารถปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามบทบาทและพฤติกรรมที่คาดหวัง

๓. จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งภายในสำนักงานป.ป.ส. และภายนอก

๔. จัดให้มีการสรุปบทเรียน องค์ความรู้ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและเผยแพร่ ให้ผู้ปฏิบัติได้รับทราบ

๕. นำเทคโนโลยีด้านการพัฒนาบุคลากร สมัยใหม่มาใช้เพื่อให้รองรับกับจำนวนกำลังพลที่มี การสับเปลี่ยนตามวาระ

๔. แผนงานสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์เชิงรุก

แนวทาง

เพื่อเสริมสร้างการรับรู้และความเข้าใจให้กับประชาชน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและการสนับสนุนของสาธารณชนต่อการปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยมีแนวทาง ดังนี้

๑. วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายผู้รับสารเป็นหลัก ถ่ายทอดเนื้อหาที่ตรงต่อการสื่อสารเพื่อการป้องกัน ยาเสพติดโดยตรง (True content) จัดจำง่าย

๒. พัฒนากลไกการประชาสัมพันธ์ ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับเป้าหมาย เช่น ผ่านช่องทางที่เหมาะสมในส่วนกลางที่เป็น Mass Media และส่วนภูมิภาคที่เข้าถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมาย สร้างการมีส่วนร่วมของภาคีสื่อมวลชน และใช้กลไกสื่อ online เป็นเครือข่ายรณรงค์ป้องกันยาเสพติด การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดที่เอื้อหรือสนับสนุนให้เกิดการแพร่ระบาด ยาเสพติดทางช่องทางเผยแพร่ ต่างๆ ได้แก่ สื่อดิจิทัลสื่อ Social Media

๓. ตรวจสอบข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข่าวต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงานพร้อมดำเนินการปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation)

๔. สร้างกระแสสังคมโดยใช้กระบวนการสร้างกระแสสังคมให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติด สร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมของประชาชนสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕. ประชาสัมพันธ์เชิงรุกโดยวางแผนการประชาสัมพันธ์ให้ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาสาธารณะ (Public problem) ทำให้สังคมเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องจัดการกับปัญหาอย่างจริงจังประชาสัมพันธ์กฎหมายเสพติดใหม่ รวมทั้งประเมินผลจากการใช้สื่อว่ามีผลมากน้อยเพียงใด

๖. ปฏิบัติการจิตวิทยาเชิงรุก โดยสร้างความรู้สึกร่วมกันที่ต้องการให้เกิดในแต่ละเรื่อง ในหมู่ประชาชน เช่น นโยบายผู้เสพ เป็นผู้ป่วย การให้โอกาสจากภาคประชาชน ภาคเอกชน เป็นต้น โดยใช้สื่อในรูปแบบง่ายต่อความเข้าใจ เนื้อหาตรงประเด็น และ ดำเนินการซ้ำ ๆ

๕. แผนงานพัฒนาระบบกำกับ ติดตามและประเมินผล

แนวทาง

๑. ให้มีกลไกการกำกับติดตามประเมินผลในระดับภาค ทำหน้าที่ในการนิเทศ ตรวจสอบติดตาม ให้คำปรึกษาแนะนำการดำเนินงานในพื้นที่

๒. จัดให้มีการประเมินผลในเชิงคุณภาพที่ชี้ผลลัพธ์ผลกระทบของแผนต่อการแก้ไขปัญหาระดับภาพรวมระดับ ยุทธศาสตร์และระดับพื้นที่และนำผลการประเมินไปใช้ประกอบการจัดทำ/ปรับแผนปฏิบัติการ

๓. พัฒนาระบบรายงานผลการดำเนินงานทุกระบบให้สอดคล้องกัน โดยเน้น nispa police บสต.

๔. พัฒนาระบบการประเมินผล โดยจัดระบบการประเมินศักยภาพจังหวัดในการบริหารจัดการเพื่อ การป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดที่พิจารณาในภาพรวมทั้งด้านสภาพปัญหา ศักยภาพการบริหารจัดการ ผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัด

๕. ประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผลการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขนโยบาย (Policy revision) การให้ ข้อเสนอต่อผู้กำหนดนโยบาย

นอกจากแผนงานด้านบริหารจัดการที่เป็นจุดเน้นแล้ว ยังกำหนดแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพ การบริหารจัดการที่ ดำเนินการมาแล้ว ดังนี้

๑. การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กร

๑.๑ ประเมินประสิทธิภาพขององค์กร พัฒนากลยุทธ์การบริหารองค์กร ขับเคลื่อนกลไกตามคำสั่ง ในทุกระดับ ให้มีพลวัต การประชุม สั่งการ บูรณาการ

๑.๒ พัฒนา ปรับปรุง การจัดองค์กรในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดทั้งแบบ คณะกรรมการ (Committee) อนุกรรมการ (Sub-committee) คณะทำงาน (Working group) รวมทั้งศูนย์อำนวยการ ให้มีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และเกิดเอกภาพทั้งในด้านการกำหนดนโยบาย (Policy making) และการนำนโยบายไปสู่การ ปฏิบัติ (Policy implementation)

๑.๓ สร้างและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมระหว่าง ภาครัฐ-ภาคประชาชนหรือภาคเอกชน จัดทำ

ข้อตกลงมอบหมายภารกิจให้หน่วยงานอื่นทาแทน ทาข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน ทาสัญญาร่วมเป็นภาคีหุ้นส่วนบริหารภารกิจร่วมกัน

๑.๔ พัฒนากลไก ศป.ป.ส.อ. ให้มีความพร้อมในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ปรับปรุงรูปแบบ ขั้นตอนการประสานการปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๑.๕ พัฒนาระบบการประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานให้เกิดความชัดเจน เป็นเอกภาพ และมีความเชื่อมโยงระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น

๒. การพัฒนาระบบแผนงานและงบประมาณ

๒.๑ ให้สำนักงาน ป.ป.ส. แต่ละระดับ(ส่วนกลาง ภาค)เป็นหน่วยงานหลักในการอำนวยการ จัดทำแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณในเชิงบูรณาการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับที่รับผิดชอบ

๒.๒ พัฒนาระบบการจัดทำแผนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ตั้งแต่ระดับจังหวัดถึงระดับชาติ โดยมีจังหวัดเป็นเจ้าของแผน เป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์และแผนยาเสพติดไปสู่แผนต่าง ๆ ของจังหวัดและการจัดทำงบประมาณที่สอดคล้องกับวงเงินงบประมาณในแต่ละแหล่งที่ไม่ซ้ำซ้อน

๒.๓ ปรับแผนปฏิบัติการแผนงบประมาณให้ยืดหยุ่นสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๒.๔ พัฒนาระบบการจัดทำแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้มีความเชื่อมโยงกับ การจัดทำแผนท้องถิ่นและแผนพัฒนาจังหวัด

๒.๕ แสวงหาและบูรณาการงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดจากงบประมาณภายในจังหวัด

๓. การพัฒนาระบบข้อมูลและการเฝ้าระวังปัญหาเสพติด

๓.๑ พัฒนาระบบข้อมูลปฏิบัติการยาเสพติดทุกระดับทั้งในส่วนกลาง ภาค และจังหวัด ให้สามารถติดตาม เฝ้าระวังและนำไปใช้ในการดำเนินงานได้อย่างทันการณ์

๓.๒ พัฒนาระบบเฝ้าระวังเพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์และแนวโน้มของยาเสพติด

๓.๓ ประเมินสถานการณ์ยาเสพติดในระดับหมู่บ้านชุมชนทั่วประเทศเพื่อติดตามความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัญหาเสพติดในแต่ละห้วงเวลาว่าเป็นอย่างไร อะไรเป็นปัจจัยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

๓.๔ วิเคราะห์จำแนกระดับความรุนแรงของปัญหาเสพติดแต่ละห้วงเวลา

๓.๕ จัดทำฐานข้อมูลด้านยาเสพติดของแต่ละพื้นที่เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการควบคุมสถานการณ์และจัดระบบการเฝ้าระวัง

๓.๖ ร่วมกันวิเคราะห์ ค้นหาสาเหตุ เจื้อนไขของปัญหาในแต่ละพื้นที่

๔. การบริหารจัดการ อำนวยการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ

๑. กลไกอำนวยการและปฏิบัติ

กลไกการบริหารจัดการ อำนวยการ ขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษายาเสพติด ปี ๒๕๖๒ ให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจระดับชาติ ระดับภารกิจ และระดับพื้นที่ เพื่อเปนกลไกอำนวยการ กำกับ ติดตาม และ บูรณาการดำเนินงานด้านยาเสพติด โดยแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ

๑. กลไกระดับชาติ (Agenda) มีศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ.ปส.) เป็นกลไกอำนวยการ กำกับ ติดตามแผนยุทธศาสตร์ในแต่ละระดับไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ รวมทั้ง ประเมินผลการดำเนินงาน

การแก้ไขปัญหาคอขวด ข้อขัดข้อง ให้สามารถขับเคลื่อนแผนได้อย่างสอดคล้อง ตามแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไข
ปัญหาอาชญากรรม

๒. กลไกระดับภารกิจ (Function) มีศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมระดับกระทรวง กรม และ
หน่วยงาน ซึ่งรับผิดชอบดำเนินงานตามภารกิจ โดยเน้นการบูรณาการแผนงานและงบประมาณภายใน หน่วยงาน และระหว่าง
หน่วยงานให้เกิดเอกภาพ และสนับสนุนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ รวมทั้งกำกับติดตาม การดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัด

๓. กลไกระดับพื้นที่ (Area) มีกลไกหลักรับผิดชอบในการเฝ้าระวังและดำเนินงานในพื้นที่ ดังนี้

๓.๑ ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมจังหวัด (ศอ.ปส.จ.) คณะกรรมการบริหาร
การป้องกันและแก้ไขปัญหอาชญากรรมกรุงเทพมหานคร และศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหอาชญากรรม กรุงเทพมหานคร
(ศอ.ปส.กทม.) โดยผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้รับผิดชอบมีอำนาจหน้าที่ในการบูรณาการแผนงาน
งบประมาณ และอำนวยการ กำกับ การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไข ปัญหอาชญากรรมในพื้นที่รับผิดชอบร่วมกับส่วนราชการ
องค์กรภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๒ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอำเภอ (ศป.ปส.อ.) และศูนย์ปฏิบัติการ ป้อง
กันและแก้ไขปัญหอาชญากรรมเขต (ศป.ปส.เขต) โดยนายอำเภอและผู้อำนวยการเขต เป็นผู้อำนวยการ ทำหน้าที่ รับผิดชอบ
แนวทาง และแผนงานโครงการที่จังหวัดและกรุงเทพมหานครกำหนด นำไปประสาน การปฏิบัติการ ร่วมกับส่วนราชการ องค์กร
ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

๓.๓ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ศป.ปส.อปท.)
โดยนายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด/ตำบล นายกเทศมนตรีเมือง/นคร/ตำบล) เป็น
ผู้อำนวยการ ทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติร่วมกับส่วนราชการ องค์กรภาคประชาชน ในพื้นที่รับผิดชอบ

ทั้งนี้ ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมจังหวัด (ศอ.ปส.จ.) ศูนย์อำนวยการป้องกัน และแก้ไขปัญหอาชญา
กรรมกรุงเทพมหานคร (ศอ.ปส.กทม.) ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอำเภอ (ศป.ปส.อ.) ศูนย์ปฏิบัติการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหอาชญากรรมเขต (ศป.ปส.เขต) และศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและ ปราบปรามอาชญากรรมองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น (ศป.ปส.อปท.) กลไกระดับพื้นที่ที่ได้รับการเสริมสร้างความเข้มแข็ง การมอบอำนาจ

และการสนับสนุนทรัพยากรจากทุกส่วนราชการที่เหมาะสมกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย อีกทั้งมีความรับผิดชอบในกรณี
ที่ปล่อยปละละเลยไม่เอาใจใส่ดูแลปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่

๒. การบูรณาการแผนและงบประมาณ

๒.๑ สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นเจ้าภาพในการบูรณาการ ขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการป้องกัน
ปราบปราม และบำบัดรักษา อาชญากรรม ปี ๒๕๖๒ ในภาพรวมของประเทศ โดยศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
จังหวัด (ศอ.ปส.จ.) และ ศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหอาชญากรรมกรุงเทพมหานคร (ศอ.ปส.กทม.) บูรณาการ
แผนปฏิบัติการฯ ในระดับพื้นที่ (จังหวัด/กรุงเทพมหานคร อำเภอ/เขต และท้องถิ่น) และมีอำนาจในการบูรณาการงบประมาณ
เบิกจ่ายแทนกันในระดับพื้นที่ (จังหวัดและอำเภอ) ได้ตามระเบียบ ที่กระทรวงการคลัง กำหนด

๒.๒ ส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรม จัดทำแผนปฏิบัติการระดับหน่วยงาน ให้มีความ

ประสาน สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษายาเสพติด ปี ๒๕๖๒ และให้ส่วนราชการในระดับพื้นที่ (จังหวัด/ กรุงเทพมหานคร อำเภอ/เขต และท้องถิ่น) จัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการ ร่วมกับส่วนราชการในระดับพื้นที่ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาเสพติด เพื่อให้เกิดเอกภาพ ในการอำนวยความสะดวกและขับเคลื่อนแผน

๓. การรายงาน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน

๓.๑ การรายงานผลการดำเนินงาน

ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรายงานผลการดำเนินงานตามแผน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามรูปแบบและห้วงเวลาที่กำหนด เป็นประจำทุกเดือน ให้สำนักงาน ป.ป.ส. เพื่อรวบรวม ประมวล และวิเคราะห์ นำเสนอต่อศูนย์อำนวยความสะดวกป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ

๓.๒ การกำกับติดตาม

๓.๒.๑ กำกับติดตามในภาพรวม โดยคณะกรรมการกำกับติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๓.๒.๒ กำกับติดตาม โดยกลไกผู้ตรวจราชการ ทั้งผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ตรวจราชการกระทรวงและกรม

๓.๒.๓ กำกับติดตามภายในหน่วยงาน โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ด้านการติดตาม

๓.๒.๔ กำกับติดตามในระดับพื้นที่ โดยคณะกรรมการกำกับติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดและกรุงเทพมหานคร

๕. เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด

เป้าประสงค์ของแผน : สังคมปลอดภัยจากยาเสพติด

ตัวชี้วัดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ :

จำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดลดลง

ตัวชี้วัดแผนบูรณาการ ปิงปประมาณ ๒๕๖๒

แผนด้านป้องกัน

๑. ผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ ไม่เกิน ๔๗ คน ต่อประชากรกลุ่มเสี่ยง ๑๐๐,๐๐๐ คน

- ๑.๑ ร้อยละของกลุ่มเป้าหมาย เป้าหมายได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันหรือเฝ้าระวังยาเสพติด
- ๑.๒ หมู่บ้าน ชุมชน ที่ไม่มีปัญหายาเสพติด มีไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของหมู่บ้าน ชุมชน ทั่ว

ประเทศ

แผนด้านปราบปราม

๒. ร้อยละ ๘๐ ของจำนวนผู้ต้องหา ในความผิดฐานสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ ต้องได้รับ การออกหมายจับ

๒.๑ จำนวนคดียาเสพติดร้ายสำคัญที่มีการจับกุมไม่น้อยกว่า ๖๒,๐๐๐ คดี

๒.๒ การดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมหรือข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ ไม่น้อยกว่า ๗ เรื่อง

น้อยกว่า ๗ เรื่อง

แผนด้านบำบัดรักษา

๓. ร้อยละ ๒๐ ของผู้ติดยาเสพติดที่บำบัดครบตามเกณฑ์ที่กำหนดของแต่ละระบบ และได้รับ การติดตามดูแลต่อเนื่อง ๑ ปี (Retention Rate)

๓.๑ ร้อยละ ๔๐ ของผู้ใช้ ผู้เสพที่บำบัดครบตามเกณฑ์ที่กำหนดของแต่ละระบบหยุดเสพต่อเนื่องหลังจำหน่ายจากการบำบัด ๓ เดือน (Remission Rate)

ประวัติความเป็นมา

การจัดตั้งศูนย์ประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเทศบาลตำบลท่าเกษม (ศปส.ทต.ท่าเกษม) มีที่มาจากการที่รัฐบาลได้กำหนดให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นวาระสำคัญของ ชาติที่ทุกหน่วยงานจะต้องให้ความร่วมมือ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ หหมดสิ้นไปโดยเร็ว ประกอบกับคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๔๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ เรื่อง จัดตั้ง ศูนย์อำนวยการป้องกันและ

ปราบปรามยาเสพติด (คอ.ปส.) ทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกประสานงาน และนำนโยบาย ของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ และให้อำนาจผู้อำนวยความสะดวกป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในการ มอบหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ให้แก่หน่วยงาน หรือเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และ ศูนย์อำนวยความสะดวก และปราบปรามยาเสพติด (คอ.ปส.) จึงมีคำสั่ง ที่ ๔/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เรื่อง จัดตั้ง ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ศตส.อปท.) เพื่อให้ดำเนินการกิจตามที่ได้รับ มอบหมาย โดยเปลี่ยนบทบาทจากผู้สนับสนุนเป็นผู้ปฏิบัติหลัก คือ เป็นเจ้าภาพในระดับพื้นที่ โดยให้จัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตลอดจนการดำเนินการและประสานงานให้เกิดผลการปฏิบัติตามแผน และคำสั่งศูนย์ปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดอำเภอเมืองสระแก้ว ที่ ๑๐๕๕/๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดหมู่บ้านชุมชน ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ตลอดจน คำสั่งศูนย์ปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดอำเภอเมืองสระแก้ว ที่ ๑/๒๕๕๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประจำจุดตรวจบูรณาการประจำตำบล ซึ่งส่งผลให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลงานด้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลท่าเกษม และตามคำสั่งร่วมกับองค์กรภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง เช่น คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๘๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๒ เรื่อง ยุทธศาสตร์และกลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายรัฐบาล คำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่ ๑/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๒ เรื่อง กลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามยุทธศาสตร์ ๕ รั้ว ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติดจังหวัดสระแก้ว (ศตส.จ. สระแก้ว.) ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอเมืองสระแก้ว (ศตส.อ.เมืองสระแก้ว) สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสระแก้ว (สภ. เมืองสระแก้ว) โรงพยาบาลสมเด็จพระราชสระแก้ว โรงเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตลอดจนหน่วยงานภาคเอกชนอื่น ศูนย์ประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเทศบาลตำบลท่าเกษม (คปส.ทต.ท่าเกษม) มีสถานที่ทำการ ณ สำนักงานเทศบาลตำบลท่าเกษม

๑.๑ สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานสำคัญของท้องถิ่น

๑.๑.๑ ที่ตั้ง

เทศบาลตำบลท่าเกษม ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดสระแก้ว อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองสระแก้ว ระยะทางประมาณ ๑๓ กิโลเมตร ปัจจุบันมีสำนักงานตั้งอยู่ที่ ถนนเทศบาลซอย๙ (เฉลิมพระเกียรติ)

มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อ หมู่ที่ ๙ บ้านหัวกุญแจ ตำบลท่าเกษม

ทิศตะวันออก ติดต่อ อำเภอวัฒนานคร

ทิศใต้ ติดต่อ หมู่ที่ ๒ บ้านท่าเกษม ตำบลท่าเกษม

ทิศตะวันตก ๑ ติดต่อ กรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์

๑.๑.๒ สภาพภูมิประเทศ

มีภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มกว้างใหญ่ เป็นดินอุดมสมบูรณ์พอสมควร เหมาะแก่การทำไร่นา สวนผสม มีแหล่งน้ำธรรมชาติ ถนนส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรัง ๑๕ % ถนนดิน ๕ % ถนนคอนกรีต และลาดยาง ๘๐% มี ๓ ฤดูกาล คือ

๑.๑.๒.๑ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน มีนาคม ถึงเดือน พฤษภาคม อากาศร้อนจัดมาก

๑.๑.๒.๒ ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนตุลาคม มีฝนตกชุกเป็นบางครั้งและไม่ตรงตามฤดูกาล เกษตรกรมักไม่ได้ทำการเกษตรตรงตามฤดูกาล

๑.๑.๒.๓ ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ อากาศหนาวมากและแห้งแล้ง

๑.๑.๓ เขตการปกครอง

เทศบาลตำบลท่าเกษม แบ่งเขตการปกครองออกเป็นชุมชนย่อยรวม ๕ ชุมชน มีประธานชุมชนและคณะกรรมการชุมชนฝ่ายต่าง ๆ ทำหน้าที่ตัวแทนชุมชน เพื่อประสานการทำงานและเป็นผู้ช่วยคณะผู้บริหารเทศบาลในการทำงานพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยชุมชนต่าง ๆ ดังนี้

ชุมชนย่อยที่ ๑ ชุมชนกรุงเกษม

ชุมชนย่อยที่ ๒ ชุมชนตลาดท่าเกษม

ชุมชนย่อยที่ ๓ ชุมชนวัดท่าเกษม

ชุมชนย่อยที่ ๔ ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ

ชุมชนย่อยที่ ๕ ชุมชนหัวกุญแจ

๑.๑.๔ ประชากร

ชาย ๑,๖๓๖ คน

หญิง ๑,๘๒๐ คน

รวมทั้งหมด ๓,๔๕๖ คน

รวมครัวเรือนทั้งหมด ๑,๑๖๖ ครัวเรือน

๑.๒ สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพ

ประชาชน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ปศุสัตว์ การพาณิชย์ และรับจ้าง

- การพาณิชย์ของเทศบาลตำบลท่าเกษม คือการค้าขาย ที่มีลักษณะเป็นห้างร้าน ร้านค้า ทั่วไป
- พืชเกษตรที่สำคัญของเทศบาลตำบลท่าเกษม คือ ข้าว,ข้าวโพด,มันสำปะหลัง,อ้อย
- การปศุสัตว์ การเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรเทศบาลตำบลท่าเกษม มีการเลี้ยงโดยวัวไป หรือเป็นการเลี้ยงภายในครัวเรือนเพื่อให้เป็นแรงงานและเป็นอาคาร หรือขาย สัตว์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ คือ โคเนื้อ กระบือ สุกร ไก่ เป็ด

หน่วยธุรกิจ ในเขตเทศบาลตำบลท่าเกษม

- ปั้มน้ำมัน ๒ แห่ง
- โรงสีข้าว ๔ แห่ง
- ร้านซ่อมรถ ๕ แห่ง
- โรงงานอุตสาหกรรม ๒ แห่ง
- การศึกษา
- มหาวิทยาลัยปทุมธานี
- ภาคปกติ ระดับปริญญาตรี ภาคพิเศษ/ภาคสมทบ ระดับปริญญาตรีและปริญญาโท
- โรงเรียนท่าเกษมพิทยา
- เปิดสอน มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย
- โรงเรียนไฮเทคเทคโนโลยี
- เปิดสอนการอาชีพในระดับ ปวช.และปวส.
- โรงเรียนบ้านท่าเกษม
- เปิดสอนชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๑ - ๖
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าเกษม ๑ แห่ง

มีเด็กเล็กจำนวน ๕๕ คน

สาธารณสุข

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๑ แห่ง
- คลินิกเอกชน ๒ แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน ๔ แห่ง
- นวดแพทย์แผนไทย ๑ แห่ง

สถาบันทางศาสนา

มีวัด ๒ แห่ง คือวัดท่าเกษม และวัดหัวกุ่มแจ

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- บัอมตำรวจ ๑ แห่ง
- เจ้าหน้าที่ประจำสายตรวจ ๔ นาย
- อาสาสมัคร อปพร. ๕๐ นาย

สถานการณ์ปัญหายาเสพติด

๑. ปัญหาด้านการผลิต การค้า การลำเลียงยาเสพติดในพื้นที่ ไม่มีแหล่งผลิต แต่ในด้านการค้าและการลำเลียงยังมีปัญหาอยู่บ้างแต่ไม่รุนแรงมากนัก และ เนื่องจากเขตพื้นที่เป็นเส้นทางผ่านในการสัญจรไปมา จึงทำให้โอกาสในการนำยาเสพติดเข้ามาในพื้นที่ค่อนข้างสูงหรือ อาจเป็นทางผ่านของการขนส่งยาเสพติดมีมากขึ้น

๒. ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ จะมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มประชากรผู้ใช้แรงงาน กลุ่มเยาวชนนอกสถานศึกษา แต่มีจำนวนน้อย และยังไม่มียูติดยาเสพติดที่มีอาการรุนแรง

๓. ปัญหาของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ เยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงจะเป็นกลุ่มเสี่ยงจะเป็นเยาวชนนอกสถานศึกษา เป็นส่วนมาก เนื่องจากกลุ่มนี้มีโอกาสในการเข้าไปสัมผัสกับยาเสพติดทุกชนิดได้มากกว่าเยาวชนในสถานศึกษาและ ในสถานศึกษายังไม่พบการแพร่ระบาดของยาเสพติดแต่อย่างใด

ผลการดำเนินงานในปี ที่ผ่านมาของ ศปส. ทต.ท่าเกษม

๑. สนับสนุนงบประมาณและออกหน่วยตรวจเคลื่อนที่บริการร่วมกับสถานีตำรวจอำเภอเมืองสระแก้ว
๒. สนับสนุนงบประมาณตาม ศปส.อ.เมืองสระแก้ว ด้านภัยยาเสพติดอำเภอเมืองสระแก้ว
๓. สนับสนุนการดำเนินการให้ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ได้เข้ารับการบำบัดรักษากับโรงพยาบาลสมเด็จพระราช
สระแก้ว
๔. สนับสนุนอุปกรณ์การกีฬาต่าง ๆ ให้แก่ชุมชนในเขตพื้นที่สำหรับการออกกำลังกายเพื่อการใช้เวลาว่างให้ เป็น
ประโยชน์ห่างไกลยาเสพติด
๕. จัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาต่อต้านยาเสพติดระดับชุมชน และร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน
๖. จัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านยาเสพติดแก่ ชุมชน เด็ก และเยาวชน
๗. จัดกิจกรรมรณรงค์และประชาสัมพันธ์การป้องกันยาเสพติดระดับชุมชน
๘. สนับสนุนงบประมาณ รร.ท่าเกษมพิทยา ชมรม TO BE NUMBER ONE ในการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการนำยาเสพติดเข้ามาจำหน่ายในเขตชุมชน
๒. เพื่อเป็นแนวทางในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในเขตชุมชน
๓. เพื่อเป็นการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติดไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
๔. เพื่อเป็นการป้องกันเยาวชนกลุ่มเสี่ยงไม่ให้เกิดโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด
๕. เพื่อเป็นยุทธศาสตร์และแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
๖. เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

เป้าหมายรวม

๑. ประชาชนในพื้นที่ทุกกลุ่ม/ทุกเพศ/ทุกวัย มีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด
๒. กลุ่มเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา มีส่วนร่วมในกิจกรรมและสามารถแสดงออกในเชิง
สร้างสรรค์ และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
๓. ผู้ติดยาเสพติดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ เข้ารับการบำบัด

๔. ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดลดลงตามลำดับ
๕. ชุมชนยอมรับและให้โอกาสแก่ผ่านการบำบัด
๖. ผู้ผ่านการบำบัดทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณประโยชน์
๗. พัฒนาการอาชีพผู้ผ่านการบำบัดให้มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดย สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข
๘. ชุมชน มีการจัดตั้งเครือข่ายในการเฝ้าระวังยาเสพติด
๙. มีการฝึกอบรมทบทวนผู้นำประสานพลังแผ่นดินในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
๑๐. มีการประชุมผู้นำประสานพลังแผ่นดินในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
๑๑. มีการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
๑๒. มีการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม พิจารณาจากยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ ซึ่ง กำหนดไว้ ๔ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

๑. ยุทธศาสตร์ด้านการแก้ไขปัญหาดัวยาและผู้ค้ายาเสพติด (Supply)
๒. ยุทธศาสตร์ด้านการแก้ไขปัญหาลูกเสพ ผู้ติดยาเสพติด (Demand)
๓. ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potential Demand)
๔. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการแบบบูรณาการ

การติดตามและประเมินผล

กำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานติดตามและประเมินผล หรือมอบหมายให้สำนักงาน คปส.ทต.ท่าเกษม ทำหน้าที่ โดยการติดตามและประเมินผล จะใช้เป้าหมายรวม และตัวชี้วัดโครงการ/กิจกรรมที่ กำหนด เป็นสำคัญ โดยมีรอบการประเมินผล ดังนี้

- รอบที่ ๑ ระยะเวลาดำเนินการ เดือน ธันวาคม – กุมภาพันธ์ ปีถัดไป
รายงานผลเดือน มีนาคม
- รอบที่ ๒ ระยะเวลาดำเนินการ เดือน มีนาคม – พฤษภาคม
รายงานผลเดือน มิถุนายน
- รอบที่ ๓ ระยะเวลาดำเนินการ เดือน มิถุนายน – สิงหาคม
รายงานผลเดือน กันยายน
- รอบที่ ๔ ระยะเวลาดำเนินการ เดือน กันยายน – พฤศจิกายน
รายงานผลเดือน ธันวาคม